ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวนุชรี บัวโค

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาการเรียนรู้และนวัตกรรมการศึกษา
คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25625819030213WAS

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวนุชรี บัวโค

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาการเรียนรู้และนวัตกรรมการศึกษา
คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Ref. code: 25625819030213WAS

RELATED FACTORS OF SOCIAL SKILLS OF GRADE 6 STUDENTS UNDER THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

BY

MISS NUCHAREE BUAKO

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN LEARNING SCIENCES AND EDUCATIONAL INNOVATION
FACULTY OF LEARNING SCIENCES AND EDUCATION
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2019

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

Ref. code: 25625819030213WAS

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวนุชรี บัวโค

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2562

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ภิญญาพันธ์ เพียซ้าย

(ดร.ภิญญาพันธ์ เพียซ้าย)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ _____

(ดร.สุรวิทย์ อัสสพันธุ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม _____

(ดร.ชลิดา จูงพันธ์)

คณบดี _____

(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุชาติ พวงสำลี)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน	นางสาวนุชรี บัวโค
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	วิทยาการเรียนรู้และนวัตกรรมการศึกษา วิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.สุรวิทย์ อัสสพันธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.ชลิดา จูงพันธ์
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาอำนาจการทำนายของการเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน ที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 376 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงและสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่าทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถร่วมกันทำนายทักษะสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทักษะสังคม, การเห็นคุณค่าในตนเอง, การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ, การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย, สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน

Ref. code: 25625819030213WAS

Thesis Title	RELATED FACTORS OF SOCIAL SKILLS OF GRADE 6 STUDENTS UNDER THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
Author	Miss Nucharee Buako
Degree	Master of Education
Major Field/Faculty/University	Learning Sciences and Educational Innovation Learning Sciences and Education Thammasat University
Thesis Advisor	Surawit Assapun, Ph.D.
Thesis Co-Advisor	Chalida Joongpan, Ph.D.
Academic Years	2562

ABSTRACT

The purposes of the research were to study: 1) the level of social skill of grade 6 students under the Office of Bangkok Primary Educational Service Area 2) correlational factors related to social skills. Samples were 376 children that studying in primary 6 second semester of 2018 under the Office of Bangkok Primary Educational Service Area by multi stage sampling technique. Instruments used to collect data were questionnaires adapted and constructed by the researcher. Data were analyzed for percentage (%), mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), Pearson product-moment correlation and the Multiple Regression Analysis.

The research results showed that the level of social skill of grade 6 students in Bangkok were at rather high level. Correlational factors related to social skills from self-esteem and cooperative learning predicted social skills of grade 6 students under the Office of Bangkok Primary Educational Service Area with statistical significance at .05 level

Keywords: Social skills, Self-esteem, Cooperative learning, Democratic parenting Teachers and student's relationship

Ref. code: 25625819030213WAS

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยเปรียบตัวเองเสมือนต้นกระบองเพชร ใช้เวลากว่า 4 ปี ในการรวบรวมจัดทำข้อมูลกว่าจะสำเร็จออกมาเป็นรูปเล่มได้ ในความรู้สึกนั้นช่างเป็นการเติบโตที่เชื่องช้าเหลือเกิน บ่อยครั้งที่รู้สึกเหนื่อยล้าจนอยากถอดใจยอมแพ้ แต่ก็ได้ยินเสียงภายในใจตอบกลับมาว่าไม่ได้ จ่ายค่าเทอมไปเยอะแล้ว

ตลอดกระบวนการการทำวิทยานิพนธ์นี้ ขอขอบพระคุณ อ.ดร.สุรวิทย์ อัสสพันธุ์ และ อ.ดร.ชลิดา จูงพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้คอยใส่ปุ๋ยพรวนดินให้กระบองเพชรต้นนี้เติบโตไปในทิศทางที่ถูกที่ควร ชี้แนะและให้อิสระในการตัดสินใจ ช่วยสละเวลาอันมีค่ามาดูแลให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบคุณเพื่อน ๆ ครอบครัว และสามีที่เป็นแรงผลักดัน สนับสนุนและเป็นกำลังใจให้เสมอ คอยหมั่นเติมน้ำให้ต้นไม้ต้นนี้ไม่แห้งเหี่ยวตายไปกลางทางเสียก่อน มันคงยากกว่านี้แน่ ๆ หากต้องเดินผ่านเส้นทางขรุขระนี้ไปคนเดียว เพราะเมื่อมีคนร่วมชื่นชม ความสำเร็จของเราก็ดูยิ่งมีค่ามีความหมายขอบคุณที่ยังคงอยู่เคียงข้างกันแม้ในวันที่ไม่น่ารักและแสนจะเกรี้ยวกราด

สุดท้ายนี้ขอบคุณความอดทนของตัวเองที่ถึงจะงอแงแต่ก็ไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ ถึงจะโตช้าหน่อย แต่วันนี้กระบองเพชรต้นนี้ออกดอกแล้วนะ

นางสาวนุชรี บัวโค

Ref. code: 25625819030213WAS

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย (1)

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (2)

กิตติกรรมประกาศ (3)

สารบัญ (4)

สารบัญตาราง (7)

สารบัญภาพ (8)

บทที่ 1 บทนำ 1

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 4
1.3 ขอบเขตการวิจัย 4
1.4 ประโยชน์ของการวิจัย 5
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย 5
1.6 สมมติฐานการวิจัย 6
1.7 นิยามปฏิบัติการ 6

บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม 9
2.1.1 ความหมายของทักษะทางสังคม 9
2.1.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม 10
2.1.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม 12
2.1.4 การวัดประเมินทักษะทางสังคม 14
2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม 16

Ref. code: 25625819030213WAS

2.2.1 การเห็นคุณค่าในตนเอง 16
2.2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 19
2.2.3 การเรียนรู้แบบร่วมมือ 22
2.2.4 สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน 27
2.2.5 อิทธิพลของตนเอง ครอบครัว และครู ที่มีต่อทักษะทางสังคม 29

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 30

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 30
3.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 31
3.2.1 แบบวัดทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปที่ 6 31
3.2.2 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง 31
3.2.3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 32
3.2.4 แบบวัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 33
3.2.5 แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน 33
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล 33
3.4 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล 34

บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล 35

4.1 การรายงานด้วยสถิติเชิงพรรณนา 35
4.2 การรายงานผลด้วยสถิติหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปร 37

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 39

5.1 ความมุ่งหมาย 39
5.2 สมมติฐาน 39
5.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 40
5.4 วิธีดำเนินการวิจัย 40

Ref. code: 25625819030213WAS

5.5 สรุปผลการวิจัย 40
5.6 อภิปรายผล 41
5.7 ข้อเสนอแนะ 44
5.7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 44
5.7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 45

รายการอ้างอิง 46

ภาคผนวก 56

ภาคผนวก ก แบบวัดทักษะทางสังคม 57
ภาคผนวก ข แบบวัดการเห็นคุณค่าของตนเอง 58
ภาคผนวก ค แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 60
ภาคผนวก ง แบบวัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 61
ภาคผนวก จ แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน 62

ประวัติผู้เขียน 63

Ref. code: 25625819030213WAS

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

3.1 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร 30

4.1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ 35

4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคม 36

4.3 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยทำนายทักษะทางสังคม 37

Ref. code: 25625819030213WAS

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

1.1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย 5

Ref. code: 25625819030213WAS

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด มีการพัฒนาขึ้นจากอดีตทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา การแพทย์ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แต่ในขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในสังคม จากการที่สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วผู้คนมีค่านิยมที่เน้นในด้านวัตถุมากกว่าคุณธรรมหรือศีลธรรม (ไกรสร ขันทจร, 2553) ทำให้เราพบกับข่าวสารเหตุการณ์รุนแรงที่พบเห็นได้มากขึ้นในปัจจุบัน เช่น ปัญหาอาชญากรรม การลักทรัพย์ การทำอนาจาร การหย่าร้าง การฆ่าตัวตาย และการก่อความไม่สงบรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม ยิ่งสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปเร็วมากเท่าไหร่ ทักษะทางสังคมยิ่งมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น เพราะการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม บุคคลหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ จะนำไปสู่การเรียนรู้และอยู่รอดในสังคม เป็นข้อได้เปรียบที่จะทำให้บุคคลต่าง ๆ มีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ต่างกัน

ทักษะทางสังคม (Social Skills) เป็นกลุ่มของทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันภายในสังคม รวมทั้งความสามารถในการเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย กฎกติกาต่าง ๆ ในสังคม ความสามารถในการรู้จักผู้อื่นและการนึกถึงคนรอบข้างอย่างเข้าใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัย (กิตติวัฒน์ อัจนากิตติ, 2554) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญในการที่จะเตรียมเด็กให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น (กฤษฎาภรณ์ ทิพใส และคณะ, 2556) โดยเฉพาะเด็กที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเขตชุมชนเมือง ที่มีความหนาแน่นของประชากรมาก อาคารบ้านเรือนหนาแน่น การจราจรคับคั่ง มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาชีพส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม การค้าขายและการบริการ สมาชิกมีความเป็นอิสระ เป็นปัจเจกบุคคลสูงทำให้ความสัมพันธ์เป็นแบบทางการมากกว่าส่วนตัว (สนทยา พลศรี, 2547) เด็กในเขตกรุงเทพมหานครจึงต้องเติบโตและใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบท่ามกลางการแข่งขันในสังคมเมือง

ทักษะทางสังคมสามารถพัฒนาให้เพิ่มพูนขึ้นได้ทั้งจากภายในตนเองและสิ่งแวดล้อมอื่น อย่างเช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อนและโรงเรียน เป็นต้น ทักษะทางสังคมนี้เป็นสิ่งที่สามารถสร้างและฝึกฝนให้พัฒนาได้ มีความสำคัญกับทุกช่วงอายุ โดยเฉพาะเด็กในช่วงวัยเด็กตอนปลาย มีช่วงอายุ

Ref. code: 25625819030213WAS

ระหว่าง 10 - 12 ปี เป็นวัยที่กำลังคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับวัยรุ่นตอนต้น (สุชา จันทร์เอม, 2543) ซึ่งเป็นช่วงวัยสำคัญในการก้าวเข้าสู่วัยรุ่น วัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญา เด็กในช่วงวัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก มีการแสดงออกทางความคิดเห็น ความคิดและอารมณ์ ที่แสดงออกถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์กับสังคม (Brown, 1990) มีการพบปะกันทางสังคมมากขึ้น ใช้เวลากับบุคคลอื่นมากขึ้น การดำเนินชีวิตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและบุคคลที่อยู่ในสังคมนั้น จำเป็นจะต้องใช้ทักษะทางสังคมเข้ามาเป็นส่วนสำคัญ เนื่องจากทักษะทางสังคมคือความสามารถหรือกลุ่มความสามารถที่ช่วยส่งเสริมการเริ่มต้น การพัฒนา และการรักษาความสัมพันธ์ของมนุษย์ (Riggio, 1989a) หากเด็กไม่ได้รับการพัฒนาหรือไม่มีทักษะทางสังคมที่ดีพออาจจะก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวในการใช้ชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบไปสู่การเรียนรู้ในอนาคต แต่หากนักเรียนมีทักษะทางสังคมที่ดีก็จะมีการปรับตัวให้เข้ากับครอบครัว เพื่อน และสภาพสังคมใหม่ที่ใหญ่ขึ้นในภายภาคหน้าได้ ไม่เกิดความเครียดและพร้อมเปิดรับการเรียนรู้ทางด้านวิชาการหรือการเรียนรู้อื่นที่จะได้รับต่อไป เพราะหากขาดทักษะทางสังคมแล้วก็เป็นการยากที่นักเรียนจะมีส่วนร่วมกับการจัดประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ครูจัดขึ้นในห้องเรียนเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิต การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทั้งในด้านการเรียนรู้ ด้านวิชาการในโรงเรียน และการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งต้องใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ การแสดงออก การตีความ การสื่อสาร การควบคุมตนเอง รวมไปถึงการมีบทบาทในสถานการณ์นั้น ๆ ที่จะเชื่อมโยงไปสู่การมีความสัมพันธ์ทางบวกของสมาชิกในครอบครัว การทำงานร่วมกันในระดับผู้ใหญ่ การทำงานกับเพื่อนร่วมงานและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเมื่อสมาชิกในสังคมมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ก็จะส่งผลให้สังคมสงบสุขและมีแนวโน้มในการพัฒนาไปในทิศทางที่ดี (ทรงเกียรติ ปิยะกะ, 2544)

ปัจจัยหนึ่งที่จะก่อให้เกิดทักษะทางสังคมที่ดีได้นั้นเริ่มจากการที่เด็กเห็นคุณค่าในตนเองก่อน การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเป็นความรู้สึกภายใน ซึ่งมาจากการประเมินคุณค่าและความสามารถของตนเอง หากประเมินคุณค่าของตนเองสูงเกินไปจะทำให้เกิดความรู้สึกหลงตนหรือเห็นแก่ตัว แต่ถ้าบุคคลใดมีอคติต่อตนเองก็จะทำให้ปฏิเสธไม่นับถือตนเองและขาดความเชื่อมั่นในตนเองได้ (อารีรัตน์ มุกดามนตรี, 2558) หากเรามีการยอมรับนับถือตนเองย่อมจะเกิดความภาคภูมิใจเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดีและมีแรงต้านทานเมื่อต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ดี โดยเชื่อมโยงไปถึงการเชื่อว่าทุกคนย่อมมีคุณค่าในตนเองและต่างเป็นสมาชิกของสังคม ส่งผลให้เกิดความรู้สึกยอมรับและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เด็กที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะมีความสามารถในการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีอิสระในการคิด การตัดสินใจ มีมนุษยสัมพันธ์และรู้จักไว้วางใจผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จะนำไปสู่ทักษะทางสังคมที่มากขึ้น

Ref. code: 25625819030213WAS

นอกจากปัจจัยภายในตนเองแล้ว ครอบครัวยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะก่อให้เกิดทักษะทางสังคมได้ แม้ว่าครอบครัวจะเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุดหากแต่ก็เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดเช่นกัน เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาความรู้ พฤติกรรม และทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดในเด็ก ทักษะทางสังคมสามารถปลูกฝังได้ตั้งแต่ในวัยนี้ อบรมการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของครอบครัวจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมเด็กให้มีการพัฒนาทักษะทางสังคม เพราะหากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้รู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ได้ตัดสินใจ แก้ปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้เด็กมีความมั่นคงทางอารมณ์ คิดอย่างมีเหตุผล ปรับตัวเข้ากับบุคลรอบข้างและสังคมได้ดีซึ่งเป็นพื้นฐานของการมีทักษะทางสังคมของเด็ก การได้รับการอบรมดูแลอย่างใส่ใจ เด็กจะรับรู้คุณค่าของความรักความผูกพันระหว่างสมาชิกในครอบครัวและรู้คุณค่าของชีวิต ก็จะสามารถแบ่งปันความรักที่ได้รับไปสู่เพื่อน สู่สังคม และช่วยเสริมสร้างเป็นพลังอันเข้มแข็งสู่ประเทศชาติต่อไป (พูนสุข เวชวิฐาน, 2557)

ทั้งนี้ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนได้ โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่สำคัญต่อชีวิตของเด็กมาก เพราะนอกจากจะเป็นที่ซึ่งเด็ก ๆ ได้เรียนหนังสือ ทำให้มีพัฒนาการทางสติปัญญาแล้ว เด็ก ๆ ยังเริ่มเรียนรู้และมีพัฒนาการทางสังคมจากโรงเรียน (คมเพชร ฉัตรศุภกุล, 2542) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีทักษะทางสังคมที่ดีและเหมาะสม สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนในชั้นเรียน รวมไปถึงการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคม เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และมีวิธีแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์นั้น ๆ อีกทั้งการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประการหนึ่งที่จำเป็นสำหรับเด็กและเยาวชน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2552) มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการสร้างความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลในสังคมได้และเติบโตไปเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในสังคมต่อไป

นอกจากการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือแล้ว สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญไม่น้อยที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะทางสังคม เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก ย่อมจะถ่ายทอดพฤติกรรมและทัศนคติให้แก่เด็ก ครูที่มีความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กตามวัย ยอมรับสภาพสติปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคล จะช่วยให้เด็กแต่ละคนเจริญงอกงามทั้งความรู้ ทักษะและทัศนคติ ช่วยให้เด็กรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จเป็นขั้น ๆ และให้คำยกย่องชมเชยตามสมควร (ก่อ สวัสดิพาณิชย์ และคนอื่น ๆ, 2505)

ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของทักษะทางสังคมที่ส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตของเด็กซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็กตอน

Ref. code: 25625819030213WAS

ปลายซึ่งเป็นช่วงวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงก่อนเข้าสู่วัยรุ่น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลจากการวิจัยครั้งนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับครอบครัว โรงเรียน หรือ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดูแลส่งเสริมทักษะทางสังคมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อเป็น ประโยชน์ต่อทั้งตัวนักเรียนเอง และสังคมต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

1.2.2 เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายของการเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน ที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ประชากร ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 3,481 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 376 คน

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน

2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะทางสังคม

Ref. code: 25625819030213WAS

1.4 ประโยชน์ของการวิจัย

1.4.1 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะทางสังคมให้เกิดแก่นักเรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

1.4.2 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพ่อแม่หรือผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูให้เกิดทักษะทางสังคมในตัวเด็ก

1.4.3 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้อำนวยการสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางสังคมแก่เด็ก

1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

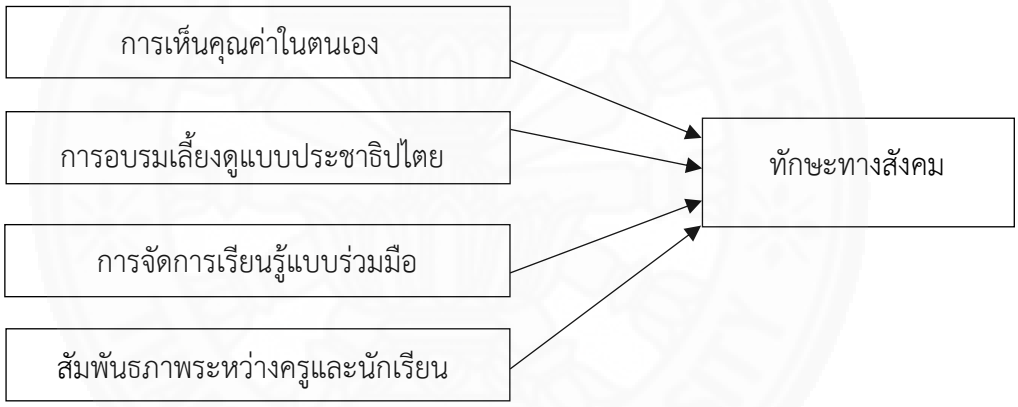

ภาพที่ 1.1 *แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย*

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยปัจจัยที่จะส่งผลต่อทักษะทางสังคม แบ่งเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในตนเอง ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งหากปัจจัยเหล่านี้เพิ่มขึ้นก็จะทำให้ทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้นด้วย

Ref. code: 25625819030213WAS

1.6 สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน ร่วมกันทำนายทักษะทางสังคมได้

1.7 นิยามปฏิบัติการ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ทักษะของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้อารมณ์ของตนเอง การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น สามารถควบคุมการแสดงออกของตนได้อย่างเหมาะสม ทั้งการใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด สามารถสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม วัดได้โดยแบบวัดทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริง จริงเป็นบางครั้ง และไม่จริง จำนวน 18 ข้อ ใช้เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย 1 - 1.75 หมายถึง ทักษะสังคมอยู่ในระดับน้อย 1.76 - 2.50 หมายถึง ทักษะสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย 2.51 - 3.25 หมายถึง ทักษะสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และ 3.26 - 4.00 หมายถึง ทักษะสังคมอยู่ในระดับมาก

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนประเมินตนเองแล้วเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของตนเอง ยอมรับและเกิดความรู้สึกดีงามต่อตนเองและเห็นว่าตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นด้วย วัดได้โดยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริง จริงเป็นบางครั้ง และจริงน้อยที่สุด จำนวน 33 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัด 33 – 57 คะแนน หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับน้อย 58 – 82 คะแนน หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง 83 – 106 คะแนน หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมาก และ 107 คะแนนขึ้นไป หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม มีเหตุผล ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการคิด การตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง วัดได้โดยแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัด 20 – 40 คะแนน หมายถึง มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อย 41 – 60 คะแนน หมายถึง มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ใน

Ref. code: 25625819030213WAS

ระดับปานกลาง 61 – 80 คะแนน หมายถึง มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก และ 81 คะแนนขึ้นไป หมายถึง มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากที่สุด

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการสอนของครูว่าครูมีการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ คละความสามารถ แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถเพื่อความสำเร็จของตนเองและกลุ่ม วัดได้โดยแบบวัดการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการสอนของครู แบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริง จริงบางครั้งและไม่จริง จำนวน 13 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัด 13 – 22 คะแนน หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับน้อย 23 – 32 คะแนน หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง 33 – 42 คะแนน หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก และ 43 คะแนนขึ้นไป หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด

สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน หมายถึง การที่ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรให้เด็กเกิดความรักความไว้วางใจ มีความเชื่อมั่นในการทำสิ่งต่าง ๆ วัดได้โดยแบบวัดสัมพันธภาพของครูและนักเรียน แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จริงมาก จริงค่อนข้างมาก จริงปานกลาง จริงค่อนข้างน้อย และจริงน้อย จำนวน 14 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัด 14 – 27 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนอยู่ในระดับน้อย 28 – 41 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 42 – 55 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนอยู่ในระดับมาก และ 56 คะแนนขึ้นไป หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

Ref. code: 25625819030213WAS

บทที่ 2
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

2.1.1 ความหมายของทักษะทางสังคม

2.1.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม

2.1.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม

2.1.4 การวัดประเมินทักษะทางสังคม

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

2.2.1 การเห็นคุณค่าในตนเอง

2.2.1.1 ทฤษฎีและความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.2.1.2 การวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

2.2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคม

2.2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2.2.2.1 แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2.2.2.2 การวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2.2.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและทักษะทางสังคม

2.2.3 การเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2.3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2.3.2 การวัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือและทักษะทางสังคม

2.2.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครู

2.2.4.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครู

2.2.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครูและทักษะทางสังคม

2.2.5 อิทธิพลของตนเอง ครอบครัวและครู ที่มีต่อทักษะทางสังคม

Ref. code: 25625819030213WAS

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

2.1.1 ความหมายของทักษะทางสังคม

มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเพื่อพึ่งพาอาศัยแบ่งปันกัน ดังนั้นมนุษย์จึงต้องการเพื่อน ต้องการกลุ่ม หรือต้องการการพบปะผู้คน การอยู่รอดของสังคมส่งผลต่อการอยู่รอดของบุคคลในสังคมนั้น ๆ มนุษย์จำเป็นจะต้องเรียนรู้การอยู่ร่วมกันซึ่งประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ที่เรียกว่าทักษะทางสังคม เพื่อให้เกิดการยอมรับและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข โดยทักษะทางสังคมนี้จะเกิดขึ้นตลอดชีวิตของแต่ละบุคคล (Fraenkel, 1980) จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ มีนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความหมายของทักษะทางสังคมไว้อย่างหลากหลาย สรุปได้ดังนี้

ทักษะทางสังคม หมายถึง การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการของตนเองและสามารถเลือกที่จะแสดงพฤติกรรม บทบาท อารมณ์ ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทที่ตนเองอยู่ โดยการแสดงความรู้สึกนี้สามารถแสดงออกมาได้ 2 ทาง คือ ทางบวกและทางลบ ทั้งโดยใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด (Bornstein, Bellack and Hersen, 1977)

นอกจากการรับรู้อารมณ์ของตนเองแล้ว ทักษะทางสังคมยังเกี่ยวเนื่องกับความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความสามารถในการรู้จักผู้อื่น เข้าใจ ความรู้สึก ความต้องการทางจิตใจ หรือความต้องการต่าง ๆ ของผู้ที่ตนเองเกี่ยวข้องด้วย คิดคำนึงถึงคนรอบข้างอย่างเข้าอกเข้าใจ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางบวกให้เกิดขึ้นอย่างมั่นคง ด้วยความรักความเอาใจใส่ เอื้ออาทรต่อผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง (อุษณีย์ โพธิสุข, 2545; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551) เข้าใจสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จัดการความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ได้อยางหลากหลาย (Gordon, 2008)

ทั้งนี้เมื่อเกิดเหตุการณ์คับขัน ผิดปกติหรือผิดแปลกจากที่คาดการณ์ไว้ทั้งด้านสถานการณ์และบุคคลแวดล้อม ผู้ที่มีทักษะทางสังคมยังต้องรู้จักควบคุมตนเอง ควบคุมอารมณ์ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์หรือบทบาทของตนเองด้วย (ฤตถิรา จันทร์เจริญ, 2559; ดาราวรรณ กล่อมเกลี้ยง, 2546)

ทักษะทางสังคมยังรวมไปถึงความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับเพื่อนและบุคคลอื่น ๆ มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพและสายสัมพันธ์กับผู้อื่น (Goleman, 1998) สามารถแสดงออกเพื่อให้การปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม (ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์, 2551) กลุ่มของทักษะต่าง ๆ

Ref. code: 25625819030213WAS

ที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในสังคม ได้แก่ ทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การพูด การฟัง การทำงานร่วมกันเป็นทีม ฯลฯ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551) ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพโดยการสื่อสารด้วยวิธีต่าง ๆ ทั้งภาษาพูดและภาษาท่าทาง (ดาราวรรณ กล่อมเกลี้ยง, 2546) แสดงออกถึงความคิดความรู้สึกของตนเองตามสิทธิและความพอใจ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2540)

ผู้ที่มีทักษะทางสังคมจะสามารถเข้าใจถึงสถานการณ์ที่หลากหลาย กฎ กติกาต่าง ๆ ในสังคม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2551) มีความรับผิดชอบตามบทบาทของตน ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือพึงปฏิบัติได้ สามารถดำเนินกิจกรรมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีสำนึกต่อสังคม มุ่งหวังที่จะให้สังคมเกิดการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้นและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวมได้ (ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์, 2551)

โดยพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะเป็นไปในลักษณะที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับความต้องการของสังคม สามารถเลือกหนทางที่มีความเหมาะสมมากที่สุดในการจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ (Brewer, 2001) ตลอดจนทำให้ความต้องการแห่งตนสามารถบรรลุได้โดยไม่ละเมิดสิทธิและความพึงพอใจของบุคคลอื่น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2540) รู้จักการแสดงออกอย่างเหมาะสมต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ (อุษณีย์ โพธิสุข, 2545) มีความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ (ฤตถิรา จันทร์เจริญ, 2559)

ดังนั้น ทักษะทางสังคม จึงสรุปได้ว่าเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้อารมณ์ของตนเอง การรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น สามารถควบคุมการแสดงออกของตนได้อย่างเหมาะสมทั้งการใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด สามารถสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.1.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในสังคม เนื่องจากทักษะทางสังคมนี้เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการยอมรับในตัวบุคคลนั้น ๆ ทุกคนจึงจำเป็นต้องมีทักษะทางสังคมที่เหมาะสม (กุลยา ก่อสุวรรณ, 2553) ทักษะทางสังคมยังเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกเพศทุกวัยเริ่มตั้งแต่วัยเด็กที่ต้องได้รับการดูแลจากบุคคลในครอบครัว การพึ่งพา การเรียนรู้สิ่งใหม่ในชีวิตวัยรุ่นที่ต้องการการปรับตัวการยอมรับจากเพื่อนฝูงและบุคคลรอบข้าง วัยผู้ใหญ่ที่ต้องการการร่วมมือ

Ref. code: 25625819030213WAS

เพื่อประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน แม้กระทั่งวัยชราที่ต้องการทักษะสังคมที่ช่วยให้การสื่อสารกับบุคคลในครอบครัวเป็นไปอย่างราบรื่น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็กนั้นทักษะทางสังคมมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางสังคมของเด็กเป็นอย่างมากและส่งผลต่อตัวเด็กในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านจิตใจ สังคม การเรียน การปรับตัว ทั้งในชีวิตปัจจุบันและอนาคต (ธีรยุทธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา, 2536) การปรับตัวมีส่วนสัมพันธ์กับปัญหาทางอารมณ์ของเด็ก กล่าวคือ เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวทางสังคม เช่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู มีพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง เป็นต้น การที่เด็กมีทักษะทางสังคมจะส่งผลให้เขาประสบความสำเร็จเมื่ออยู่โรงเรียน ในทางตรงข้ามหากเด็กขาดทักษะทางสังคมจะทำให้เขาไม่ได้รับการยอมรับจากครูและเพื่อน และจะส่งผลถึงปัญหาการเรียนรู้ (บัญญัติ ย่งย่วน, 2534) ทักษะทางสังคมจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของบุคคลซึ่งควรได้รับการฝึกฝนปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ เพื่อให้ทุกคนซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีสุข ฉะนั้นการฝึกทักษะทางสังคมจึงเป็นเรื่องสำคัญในการที่จะเตรียมเด็กให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุข (กฤษฎาภรณ์ ทิพใส และคณะ, 2556)

บุคคลที่ขาดทักษะทางสังคมจะรู้สึกอึดอัดเมื่อต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับสังคม มีความยุ่งยากใจในการตอบสนองต่อผู้คนในสังคมหรืออาจจะมีการตอบสนองที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นบุคคลที่ขาดทักษะทางสังคมจึงไม่สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมักจะมีแนวโน้มเป็นคนเงียบ หลีกเลี่ยงสังคม ไม่มีความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาเมื่อเข้าสังคม (ศิริเพิ่ม เชาวน์ศิลป์, 2543) สอดคล้องกับ Argyle (1995) ที่กล่าวว่า ทักษะทางสังคมมีความสำคัญ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพ สุขภาพ ความสุข ความเบิกบานใจและประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้การที่ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ยังช่วยให้รู้สึกมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและสามารถฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิตได้ (Riggio, 1986)

การมีทักษะทางสังคมที่ดีนั้นจะทำให้บุคคลมีการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กันทำให้ไม่โดดเดี่ยว เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีเหล่านี้ยังส่งผล เชื่อมโยงไปถึงการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตน แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสันติวิธี ด้วยเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับส่วนรวม สามารถเสียสละเพื่อ ประโยชน์ต่อส่วนรวมในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม บุคคลที่มีทักษะทางสังคมจะสามารถทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในชีวิตได้ในอนาคต และสังคมที่สมาชิกในสังคมมีทักษะทาง

Ref. code: 25625819030213WAS

สังคมที่ดี สังคมนั้นย่อมจะเป็นสังคมที่มีความสุขและสามารถพัฒนาไปได้อย่างก้าวหน้า (อุษณีย์ โพธิสุข, 2545; ประนอม เดชชัย, 2536; กระทรวงศึกษาธิการ, 2544; สุขุมาล เกษมสุข, 2535)

2.1.3 องค์ประกอบของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานของมนุษย์ หากมีการปลูกฝังและฝึกฝนทักษะทางสังคม จะทำให้เกิดประโยชน์ทั้งกับตัวบุคคลเอง ผู้อื่นและสังคม มีผู้อธิบายองค์ประกอบของทักษะทางสังคมไว้ ดังนี้

Riggio (1986) กล่าวว่าทักษะทางสังคมมีองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่

1. การแสดงออกทางอารมณ์ (Emotional expressivity) เป็นทักษะโดยทั่วไปในการส่งสารโดยใช้ภาษาท่าทาง ผู้ที่มีการแสดงออกทางอารมณ์ ทัศนคติ สถานะ อำนาจได้อย่างชัดเจนและเป็นธรรมชาติ รวมถึงสามารถแสดงทัศนคติเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยการแสดงออกทางอารมณ์นั้นจะมีพลัง สามารถปลุกเร้าอารมณ์และแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่นได้

2. ความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น (Emotional sensitivity) เป็นทักษะทั่วไปในการรับรู้และตีความการสื่อสารด้วยภาษาท่าทาง ผู้ที่มีความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นจะเอาใจใส่และสังเกตภาษาท่าทางของผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

3. การควบคุมอารมณ์ของตนเอง (Emotional control) เป็นความสามารถของในการ ควบคุมอารมณ์ของตนเอง สังเกตได้โดยการแสดงภาษาท่าทาง ผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้จะสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากสามารถปกปิดความรู้สึกขัดแย้งอารมณ์ภายในของตนเองได้

4. การแสดงออกทางสังคม (Social expressivity) เป็นทักษะความสามารถในการสื่อสารโดยใช้ภาษาพูดและความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์ทางอารมณ์ร่วมกับผู้อื่น ผู้ที่แสดงออกทางสังคมสูงจะแสดงตัวและชอบเข้าสังคมสามารถพูดคุยได้ทุกเรื่องอย่างคล่องแคล่ว

5. ความไวในการรับรู้ทางสังคม (Social sensitivity) เป็นความสามารถในการตีความและเข้าใจในการใช้การสื่อสารเรื่องต่าง ๆ โดยทั่วไปด้วยภาษาพูด ผู้ที่มีความไวในการรับรู้ทางสังคมจะมีความเอาใจใส่อารมณ์ของผู้อื่น เนื่องจากมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบทางสังคมและบรรทัดฐานทางสังคม

6. การควบคุมทางสังคม (Social control) เป็นทักษะโดยทั่วไปในการรักษาภาพพจน์ ทางสังคม ผู้ที่มีการควบคุมทางสังคมสูงจะมีไหวพริบ มีความมั่นใจในตนเองและมีความ

Ref. code: 25625819030213WAS

ชำนาญทางสังคม กลุ่มคนเหล่านี้จะสามารถแสดงบทบาททางสังคมได้อย่างหลากหลายและสามารถที่จะปรับ พฤติกรรมของตนเองให้มีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ทางสังคมได้

สอดคล้องกับอรพรรณ พรสีมา (2540) กล่าวถึงการพัฒนาทักษะทางสังคมว่าจะต้องพัฒนาทักษะทาง สังคมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ทักษะการติดต่อสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย การสื่อสารที่ถูกต้องและเที่ยงตรง การใช้ภาษาที่สุภาพและเหมาะสมกับโอกาส แสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่น การให้กำลังใจในการทำงานร่วมกันด้วยคำพูดหรือแสดงความสนใจ

2. ทักษะการอยู่ร่วมกันและการทำงานเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย การให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อทุกคนเท่าเทียมกัน สามารถหลีกเลี่ยงข้อขัดแย้ง ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

3. การรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วย การทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จด้วยดี ดูแลเพื่อน ๆ ให้ปฏิบัติตามหน้าที่ การรักษากฎระเบียบในการทำงานและการรักษาเวลา

Goleman (1998) กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะทางสังคม ดังนี้

1.การมีอิทธิพลเพื่อใช้ในการชักจูงโน้มน้าวใจผู้อื่น (Influence)

2. การมีทักษะสื่อสาร เปิดใจกว้างในการรับฟังและสื่อสารโต้ตอบด้วยความชัดเจน (Communication)

3. การมีความเป็นผู้นำสามารถผลักดันและชักนำบุคคลและกลุ่มคนได้ ก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง เริ่มต้น หรือดำเนินการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ได้ (Change catalyst)

4. การจัดการกับความขัดแย้ง แก้ปัญหาการไม่ลงรอยกัน (Conflict management)

5. ความสามารถสร้างสัมพันธภาพให้แน่นแฟ้น ช่วยและสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ (Building bonds)

6. การช่วยเหลือและร่วมมือโดยทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน (Collabo-ration and cooperation

7. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม สร้างสรรค์การทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อไปให้ถึง เป้าหมายของกลุ่ม (Team capabilities)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของทักษะทางสังคมหลายข้อที่คล้ายคลึงกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องอารมณ์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบของทักษะทางสังคมประกอบด้วย การแสดงออกทางอารมณ์ ความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การแสดงออกทางสังคม ความไวในการรับรู้ทางสังคม และการควบคุมทางสังคม

Ref. code: 25625819030213WAS

2.1.4 การวัดประเมินทักษะทางสังคม

เครื่องมือวัดทักษะทางสังคมที่ใช้ในประเทศไทยในปัจจุบันจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่เป็นการแปลจากต่างประเทศแล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานวิจัยของตนเอง (วริสรา จุ้ยดอนกลอย, 2553) ดังนี้

1. Walker–McConnell Scale of Social Competence and School Adjustment (W-M Scale) เป็นแบบประเมินเพื่อคัดกรองและระบุปัญหาทักษะทางสังคมนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาเป็นรายบุคคล เครื่องมือแบ่งเป็น 3 หัวข้อย่อย คือ พฤติกรรมทางสังคมที่ครูพึงพอใจ พฤติกรรมทางสังคมที่เพื่อนพึงพอใจ และพฤติกรรมการปรับสภาพของโรงเรียน แต่ละหัวข้อย่อยมี 16 คำถาม รวมทั้งหมด 43 คำถาม ประเมินโดยมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ท 5 สเกล “ไม่เคยทำเลย” ถึง “ทำเป็นประจำ” โดยครูให้คะแนนตามความถี่ของพฤติกรรมแล้วนำคะแนนเหล่านี้ไปจัดอันดับความสามารถทางสังคม แบบประเมินนี้มีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ระหว่าง. 67 ถึง. 97 (H. M. Walker & McConnell, 1988)

2. แบบสำรวจทักษะทางสังคม (Social Skills Inventory ; SSI) (ดาราวรรณ กล่อมเกลี้ยง, 2546; ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์, 2551 : อ้างอิงจาก Riggio, 1989a) พัฒนาขึ้นโดยริกจิโอ (Riggio) ในปี 1986 และได้พัฒนาข้อคำถามให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นอีกครั้งในปี 1989 จุดมุ่งหมายในการสร้าง SSI เพื่อวัดทักษะการสื่อสารทางสังคมขั้นพื้นฐานใน 2 ลักษณะ คือ การสื่อสารทางสังคมโดยใช้ภาษาพูดและไม่ใช้ภาษาพูด และความสามารถทางสังคม แบบสำรวจทักษะทางสังคมชุดนี้ใช้กับผู้ที่มีอายุตั้งแต 14 ปี หรือผู้ที่มีระดับการอ่านตั้งแต่เกรด 8 ขึ้นไป ประกอบด้วยข้อคำถาม 90 ข้อ เป็นแบบรายงานตนเองซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ท 5 สเกล คือ ไม่เหมือนฉันเลย เหมือนฉันเล็กน้อย เหมือนฉัน เหมือนฉันมาก และเหมือนฉันอย่างแน่นอน ใช้เวลาในการทำ 30 – 45 นาที เป็น เครื่องมือที่ใช้ได้ทั้งในการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคล การฝึกการจัดการและความเป็นผู้นำ ใช้ประโยชน์ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานของฝ่ายบุคคล และในการศึกษาด้านสุขภาพ ข้อคำถามวัดทักษะทางสังคม 6 ด้าน คือ การแสดงออกทางอารมณ์ (Emotional Expressivity) ความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น (Emotional Sensitivity) การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) การแสดงออก ทางสังคม (Social Sensitivity) และการควบคุมทางสังคม (Social Control) แต่ละด้านมี 15 ข้อ ข้อคำถามจะถูกจัดเรียงไว้ทุกๆ ข้อที่ 6 จะเป็นคำถามด้านเดียวกัน เช่น ข้อที่ 1, 7, 13, 19, 25, 31, 37, 43, 49 วัดด้านการแสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น คะแนนรวมของทักษะทางสังคมชี้ให้เห็นถึงระดับของทักษะทางสังคมหรือความสามารถทางสังคม หากคะแนนสูงก็จะมีการพัฒนาทักษะทางสังคมในระดับสูง โดยแบบทดสอบ

Ref. code: 25625819030213WAS

นี้มีค่าความเชื่อมั่นแยกเป็นรายด้าน 6 ด้าน มีค่าระหว่าง .81 - .96 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่า .94 ในส่วนของค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพและเชิงจำแนกเมื่อนำไปหาความสัมพันธกับแบบทดสอบที่ใช้วัดทักษะทางสังคมที่ไมใช้ภาษาพูดฉบับอื่น ๆ และระบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแบบดั้งเดิม สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า SSI ทั้ง 6 ด้านสามารถพยากรณ์องค์ประกอบได้ ซึ่งสนับสนุนโครงสร้างแบบสำรวจทักษะทางสังคม

3. แบบวัดทักษะทางสังคม (An Inventory of Social Skills) ของ Maurice Lorr, Richard P. Youniss & Edward C. Stefic (1991) เป็นการสร้างแบบวัดทักษะทางสังคมจำนวน 128 รายการที่เป็นข้อคำถามแบบจริง - เท็จ เพื่อประเมินข้อมูลขนาดไบโพลาร์ที่ตั้งสมมติฐานไว้ 8 ชุด การศึกษาความถูกต้องพบว่ามีความคล้ายคลึงกันอย่างมากกับ Riggio's (1986) Social Inventory Inventory และ Watson and Friend (1969) Social Avoidance and Distress Scale ผลการวิจัยเหล่านี้ ชี้ให้เห็นว่าการสำรวจความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relations Survey - SRS) เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับการประยุกต์ใช้ในการวิจัยทางคลินิกและการประยุกต์ใช้กับปัญหาที่เกี่ยวกับทักษะทางสังคม

4. คุณลักษณะทางจิตวิทยาของแบบวัดทักษะทางสังคม (Psychometric qualities of a Social Skills Inventory: IHS) ของเบนเดราและคนอื่น ๆ (Bandeira and et al, 2000) แบบทดสอบนี้เป็นการศึกษาถึงคุณสมบัติทางจิตวิทยาของทักษะทางสังคม (Social Skills Inventory: IHS) ในแง่ของความถูกต้องและความน่าเชื่อถือที่เท่ากัน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนจิตวิทยาจำนวน 104 คน เข้าร่วมในงานวิจัยนี้ใช้แบบวัด 2 แบบกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ IHS และ Rathus Assertiveness Scale ผลการวิจัยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง IHS กับคะแนน Rathus Scale IHS หลังจากนั้นได้นำแบบทดสอบมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างย่อยอีก 39 คน ผลการทดสอบของการทดสอบซ้ำนี้ยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนเหล่านี้ ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า HIS มีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นในเวลาเดียวกัน การศึกษานี้เพิ่มผลดีให้กับการศึกษาอื่น ๆ ของ IHS ก่อนหน้านี้ และมีการแนะนำให้ใช้แบบทดสอบนี้เพื่อประเมินทักษะทางสังคมของนักศึกษาวิทยาลัย

สำหรับแบบทดสอบทักษะทางสังคมในประเทศไทยนั้นได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางสังคมและใช้แบบทดสอบทางสังคมของริกจิโอ ได้แก่ ศันสนีย์ นาคะสนธิ์ (2545) โดยศึกษาและพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม กรุงเทพมหานคร ใช้รูปแบบคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 81 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบระหว่าง 1.96 - 17.20 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .80

Ref. code: 25625819030213WAS

ดาราวรรณ กล่อมเกลี้ยง (2546) ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของริกจิโอ จำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับข้อความ 66 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.116 – 10.002 และฉบับสถานการณ์จำนวน 54 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.004 – 10.724 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 - .05

เรณู เบ้าวรรณ (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนอัจฉริยะด้วยการเรียนแบบร่วมมือ โดยนำแบบวัดทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของดาราวรรณ กล่อมเกลี้ยง (2546) มาปรับใช้ให้เหมาะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีการตัดข้อคำถามลง โดยฉบับที่ 1 แบบวัดทักษะทางสังคม ชนิดประเมินตนเอง ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริง จริงเป็นบางครั้ง และไม่จริง ซึ่งครอบคลุมทักษะทางสังคม 6 ด้าน ด้านละ 3 ข้อ รวมทั้งสิ้น 18 ข้อ ฉบับที่ 2 แบบวัดทักษะทางสังคมชนิดสถานการณ์ ลักษณะของคำถามเป็นสถานการณ์ที่ผูกเป็นเรื่องราว ข้อละ 1 สถานการณ์โดยมีตัวเลือกให้เลือกตอบ 3 ตัวเลือก การให้คะแนนเป็น 0, 1 และ 2 คะแนน ครอบคลุมทักษะทางสังคม 6 ด้าน ด้านละ 5 สถานการณ์ รวมทั้งสิ้น 30 สถานการณ์ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t-test for independent sample และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient)

จากแบบวัดทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยได้ศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนตน ของเรณู เบ้าวรรณ (2558) โดยเลือกใช้ในส่วนที่เป็นมาตรประมาณค่ามาปรับปรุงให้เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากแบบวัดที่เป็นมาตรประมาณค่าสามารถเข้าใจได้ง่ายและไม่ต้องใช้ความสามารถในการอ่านและการตีความเท่ากับแบบวัดที่เป็นสถานการณ์

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

2.2.1 การเห็นคุณค่าในตนเอง

2.2.1.1 ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) คือการประเมินตนเองของแต่ละบุคคลตามความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนมีคุณค่า นับถือตนเอง ให้คุณค่าในตนเอง คิดในทางที่ดีเกี่ยวกับตนเองว่าตนเองมีความสามารถ มีความสำคัญ มีการประสบผลสำเร็จในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีความเชี่ยวชาญ

Ref. code: 25625819030213WAS

และมีความสามารถ บุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงจะมีความเคารพนับถือตนเอง ทำให้ตัดสินตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่า (Maslow, 1970; Palito, 1977; Rosenberg, 1979) รวมถึงการที่บุคคลสามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่ในการดำรงชีวิต (นริสา จิตรสมนึก, 2540)

การเห็นคุณค่าในตนเองมีทั้งจากระดับต่ำไปจนถึงการเห็นคุณค่าในตนเองระดับสูง การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดเวลา ซึ่งกระบวนการเรียนรู้นี้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล สิ่งแวดล้อม และสังคมรอบ ๆ ด้าน (เฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์, 2551) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการรับรู้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เกิดได้จากการรับรู้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองจากภายใน (Inner Self-Esteem) ซึ่งความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลักษณะนี้ถูกสร้างขึ้นมาอย่างถาวรจากประสบการณ์ตั้งแต่ช่วงแรกของชีวิต และการรับรู้ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองจากภายนอก (Outer Self-Esteem) เป็นการรับรู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามบทบาททางสังคมและความสามารถในการเผชิญปัญหาของแต่ละบุคคล (Taft, 1985)

ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองจะมีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ามีความหมายทั้งต่อตนเองและต่อสังคม มองเห็นว่าตนเองมีคุณค่าในสังคม เป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลอื่น ๆ ในสังคมที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้อง ได้รับการยอมรับจากครอบครัว สังคมหรือบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า รวมทั้งการยอมรับการเห็นคุณค่าจากบุคคลในสังคมที่มีต่อตน ซึ่งบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองจะมองตนเองในแง่ดี และจะส่งผลให้เกิดความรู้สึกกับผู้อื่นในแง่ดีด้วย (นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม, 2519; กาญจนา พงศ์พฤกษ์, 2522; เดชา นุ่นพันธ์, 2525; หงษ์ฟ้า ธีรวงศ์นุกูล, 2556; Palito, 1977)

บุคคลมีการยอมรับนับถือตนเองเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้พัฒนาตนเองและในการดำเนินชีวิต (Harris, 1990 อ้างถึงใน ธเนตร ตัญญวงษ์, 2554) มีเจตคติเชิงบวกกับตนเอง บุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์ต่าง ๆ สามารถที่จะเผชิญกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ปรับตัวได้และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (Palladino, 1994) ตลอดจนสามารถปรับตัวทางอารมณ์ สังคม เผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ พร้อมทั้งสามารถยอมรับเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวัง ท้อแท้ใจ ได้ดีกว่าบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้เป็นคนมองโลกในแง่ร้าย อารมณ์ไม่ดี หงุดหงิดง่าย การดำเนินชีวิต เป็นไปอย่างยากลำบาก

โดยสรุปแล้วการเห็นคุณค่าในตนเอง จึงหมายถึงการที่บุคคลประเมินตนเองแล้วเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของตนเอง เคารพนับถือตนเอง และเห็นว่าตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลอื่นด้วย ทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกที่ดีงามต่อตนเอง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองนี้เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้จากประสบการณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับเหตุการณ์ต่าง ๆ

Ref. code: 25625819030213WAS

2.2.1.2 การวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

การประเมินความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เป็นการวัดโดยใช้วิธีรายงานตนเอง โดยมีเครื่องมือที่นิยมใช้คือ แบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของโรเซนเบอร์ก (Rosenberg Self-Esteem Scale [RSE]) (Rosenberg, 1965) เป็นแบบวัดที่สะดวกในการนำไปใช้และเข้าใจง่าย สามารถใช้วัดได้ในทุกวัยโดยมีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามด้านบวก 5 ข้อ และข้อคำถามด้านลบ 5 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับค่า คะแนนที่สูง หมายถึง ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง แบบวัดชุดนี้ได้ถูกทดสอบกับกลุ่มประชากรต่าง ๆ หลายครั้งพบว่า แบบวัดนี้มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับ .74 ถึง .87

นอกจากนั้น Coppersmith (วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์. 2552; อ้างอิงจาก Coppersmith. 1984. *SEI: Self- Esteem Inventorics*) ได้สร้างแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองโดยใช้รูปแบบของการรายงานตนเอง 3 ฉบับคือ 1) ฉบับนักเรียน (School Form) สำหรับเด็กอายุ 8-15 ปี 2) ฉบับสั้น (School Short Form) 3) ฉบับผู้ใหญ่ (Adult Form) ลักษณะของแบบวัดเป็นข้อความที่เป็นการ รายงานตนเอง 58 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ตนโดยทั่วไป (General Self) สังคมและกลุ่ม เพื่อน (Social Self Peer) พ่อแม่และทางบ้าน (Home -Parents) โรงเรียนและการศึกษา (School - Academic) และการตอบไม่ตรงกับความเป็นจริง (Lie scale) โดยมีคำตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ตัวฉัน และ ไม่ใช่ตัวฉัน แต่ละข้อมีคะแนน 1 คะแนน ซึ่งในการวิจัยใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองฉบับนักเรียนนั้น ได้มีผู้ศึกษาค่าความเที่ยงโดยการตรวจสอบความคงที่กับนักเรียนเกรด 5, 9, 12 ได้ค่า 0.81, 0.86, 0.80 ตามลำดับและมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในจากการศึกษากับนักเรียนเกรด 4 - 8 สูง ถึง 0.87 – 0.92 ส่วนความตรงได้ทดสอบกับนักเรียนเกรด 4 - 8 จำนวน 7,600 คน ได้ผลยืนยันความตรงตามโครงสร้างทฤษฎี ในส่วนแบบวัดภาษาไทยนั้น วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์ ได้แปลแบบวัดของ Coppersmith ซึ่งได้มีการใช้แบบวัดนี้กับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .83

ดังนั้นในงานวิจัยฉบับนี้จึงใช้แบบวัดของ Coppersmith ที่แปลโดย วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์ ในการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง เนื่องจากอายุ และระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกันมากนัก

2.2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคม

การเห็นคุณค่าในตนเองทำให้บุคคลเกิดความมั่นคงภายในจิตใจ รู้สึกว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถ มีคุณค่า นำไปสู่การยอมรับนับถือตนเองที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการยอบรับนับถือผู้อื่น เชื่อว่าบุคคลอื่นก็มีคุณค่าและมีความหมาย ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองจะมีความไวในการรับรู้ความต้องการของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งปฏิบัติตนหรือควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้แสดงออกได้

Ref. code: 25625819030213WAS

อย่างเหมาะสม ซึ่งหมายถึงการมีทักษะสังคมที่ดีนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยภัทร ทองอยู่, บุญชม ศรีสะอาด และอมร มะลาศรี (2558) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปรับตัวทางสังคมกับทักษะชีวิต ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 410 คน พบว่า อัตมโนทัศน์ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปรับตัวทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ทักษะชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ การปรับตัวทางสังคมด้านความสัมพันธ์กับสถานศึกษา ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการกล้าแสดงออก การปรับตัวทางสังคมด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ความเชื่อมั่นในตนเองด้านความภาคภูมิใจในตนเอง อัตมโนทัศน์ด้านอารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเองด้านความเป็นตัวของตัวเองและการปรับตัวทางสังคมด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวโดยอธิบายความผันแปรของทักษะชีวิตได้ร้อยละ 62.90

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยดังที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดการยอมรับนับถือตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดทักษะทางสังคม ผู้วิจัยจึงกำหนดให้การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดทักษะทางสังคมเป็นสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้

2.2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2.2.2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือคุ้มครอง ให้บุตรรู้สึกถึงความรักความอบอุ่นความปลอดภัยในชีวิต การอบรมเลี้ยงดูในระยะต้นของชีวิตควรมีพื้นฐานของความรักและความอบอุ่นเป็นสำคัญ (Mussen, Conger; & Kogan, 1990)

นอกจากการให้ความรักความอบอุ่นทางจิตใจแล้ว การอบรมเลี้ยงดูยังรวมไปถึงการสนองความต้องการทางด้านร่างกาย เพื่อให้บุตรมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี (นันทนา แทนธานี, 2534) การปฏิบัติต่อบุตรโดยวิธีการต่าง ๆ อันเป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งในด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย (จงกล เกษตุม, 2541) เพื่อให้บุตรได้ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

ทั้งนี้ การอบรมเลี้ยงดูยังรวมไปถึงการให้การดูแล แนะนำ สั่งสอน ฝึกฝน ปลูกฝังให้บุตรมีความรับผิดชอบ มุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัย มีความสัมพันธ์ที่ดีกับ

Ref. code: 25625819030213WAS

ผู้อื่นสามารถพึ่งตนเองได้ (ทัดดาว ลิมพะสุต, 2543; ปราณี สุทธิสุคนธ์, 2550) ส่งเสริมให้บุตรได้เรียนรู้ในการพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ จริยธรรมและพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ตลอดจนการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทของงานในสังคมนั้น ๆ ให้บุตรได้เรียนรู้ระเบียบต่าง ๆ ในสังคม ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมด้วย (ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคนอื่น ๆ, 2547)

2.2.2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อการเจริญเติบโตของเด็กโดยตรง มีผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะเลือกมุ่งเน้นไปที่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่อบรมเลี้ยงดูบุตร โดยทำให้บุตรรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติที่ยุติธรรม บิดามารดามีความอดทนไม่เข้มงวดหรือตามใจมากเกินไป (ถั้น แพเพชร, 2517; สุทธิ แสงบุญมี, 2547) บิดามารดาต้องให้ความสำคัญแก่บุตร โดยถือว่าบุตรคือส่วนที่มีความสำคัญต่อครอบครัว บิดามารดาให้สิ่งที่บุตรต้องการจริง ๆ ให้อิสระแก่บุตรในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง จัดประสบการณ์สงเสริมให้บุตรได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้ตรงกับพัฒนาการอย่างเหมาะสมและตรงตามความต้องการของบุตร โดยไม่ได้บังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่อยากทำหรือไม่สามารถทำได้ (วราภรณ์ รักวิจัย, 2540)

นอกจากการปฏิบัติต่อบุตรอย่างยุติธรรมแล้ว ยังรวมไปถึงการเลี้ยงดูอย่างมีเหตุผล โดยบิดามารดาแจกแจงเหตุผลต่าง ๆ แก่บุตร ให้ทำหรือห้ามปรามไม่ให้เด็กกระทำสิ่งใด (สัณย์หทัย วิทยารังสีพงษ์, 2550) มีการอธิบายเหตุผลไปพร้อม ๆ กับการอบรมสั่งสอน มีการให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าการปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ จะช่วยให้เด็กรู้สึกว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำความดีจะได้รับคำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเองและปฏิบัติตามแนวทางของสังคม (Faw and Belkin, 1989; ดวงเดือน พันธุมนาวิน; อรพินทร์ ชูชม; และงามตา วนินทานนท์, 2528) มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็ก (สุวรรณี ทองรัมภากุล, 2539) ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็กและให้ความร่วมมือกับเด็กตามโอกาสอันควร (ถั้น แพเพชร, 2517) การให้บุตรมีอิสระทางความคิดที่เป็นไปอย่างมีเหตุผลจะสนับสนุนให้เด็กมีความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความหนักแน่นควบคุมอารมณ์ได้ดี รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เชื่อมั่นในตนเอง ปรับตัวเขากับสังคมได้ดี มีความคิดสร้างสรรค์และมี

Ref. code: 25625819030213WAS

สติ (Hurlock, 1973)

อีกสิ่งหนึ่งที่จะขาดไม่ได้คือการเลี้ยงดูโดยให้ความรัก ความอบอุนแก่บุตร แสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ทุกข์สุขของบุตร การให้ความรักและการยอมรับบุตร ทำให้บุตรรู้สึกปลอดภัย เป็นแบบแผนพฤติกรรมคอยช่วยเหลือแนะนำ พัฒนาการการเข้าสังคม การปรับตัวช่วยกระตุ้นความสามารถของเด็กให้บรรลุผลสำเร็จ (Hurlock, 1973) เอาใจใส่และช่วยเหลือแนะนำตามความเหมาะสม แสดงความยินดีและสนับสนุนพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ของบุตร (จุฬาลักษณ์ สมภารวงค์, 2552) บิดามารดาต้องให้กำลังใจ คำปรึกษา ความมั่นคงปลอดภัย ตลอดจนแนะแนวทางการดำรงชีวิตในแต่ละวัยแก่บุตร เพื่อจะได้เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่อย่างมีความสุข (วราภรณ์ รักวิจัย, 2540)

โดยสรุปแล้ว การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงหมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง ได้รับความรัก ความมั่นคงปลอดภัย รวมถึงมีการให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสม

2.2.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและทักษะทางสังคม

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยการดูแลอบรมเลี้ยงดูให้บุตรรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติที่ยุติธรรมได้รับการให้ความสำคัญ มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ไม่บังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่อยากทำหรือไม่สามารถทำได้อย่างไร้เหตุผล บุตรที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนี้จะทำให้บุตรรู้สึกปลอดภัย มีความมั่นคงทางอารมณ์ ควบคุมอารมณ์ได้ดี กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เชื่อมั่นในตนเอง ปรับตัวเขากับบุคคลรอบข้างและสังคมได้ดี เดช วิโย (2522) เปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ได้รับการเลี้ยงดูต่างกัน ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน โดยนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 จะอยู่ในระดับที่ 2 ของทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ก คือ ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Level) พัฒนาการจริยธรรมระดับนี้ เป็นการกระทำตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก เพราะกลัวว่าตนเองจะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ซึ่งต้องพึ่งพาทักษะทางสังคมในการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับกลุ่มเพื่อเป็นที่ยอมรับ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปะละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ ทิพย์สุดา นิลสินธพ (2523) ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรม

Ref. code: 25625819030213WAS

ของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมืองและสังคมชนบทที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน พบว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีพัฒนาการด้านจริยธรรมสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลยด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ดุลยา จิตตะยโศธร (2552) ได้ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Diana Baumrind นักจิตวิทยาชาวอเมริกันแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย, เบิร์คลีย์ เป็นผู้หนึ่งที่สนใจศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูอย่างจริงจัง Baumrind ได้เสนอมิติสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรว่าประกอบด้วย 2 มิติ คือ 1) มิติควบคุมหรือเรียกร้องจากบิดามารดา และ 2) มิติการตอบสนองความรู้สึกเด็กจากการผสมผสาน 2 มิติ ทำให้ Baumrind จัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ควบคุมและตอบสนองความรู้สึกเด็ก) 2) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ควบคุมแต่ไม่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก) และ 3) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (ไม่ควบคุมแต่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก) พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทีมีประสิทธิภาพสามารถหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัว มีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม มีความสามารถในการกำกับตนเอง และมีความฉลาดทางอารมณ์ คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ควบคุมและตอบสนองความรู้สึกเด็ก)

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่งผลอย่างมากในการก่อให้เกิดทักษะสังคมในตัวเด็ก ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นสมมติฐานว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดทักษะทางสังคม

2.2.3 การเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.2.3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้มีหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชา เพื่อให้ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกหนึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 3 – 5 คน ในแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน เช่น เป็นเพศ อายุ เชื้อชาติ หรือความสามารถในด้านอื่น ๆ (Johnson;&Johnson, 1994: Slavin, 1995) ร่วมมือกันคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แก้ปัญหา ให้กำลังใจ แบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีสัมพันธภาพ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนประสบความสำเร็จ (Artzt and Newman, 1990: วัฒนาพร

Ref. code: 25625819030213WAS

ระงับทุกข์, 2545: สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2554) ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนี้แตกต่างจากการรวมกลุ่มกันธรรมดาทั่ว ๆ ไป ที่ในบางครั้งนักเรียนที่เก่งเท่านั้นที่เป็นคนจัดการให้เกิดผลงานภายในกลุ่มโดยที่สมาชิกคนอื่น ๆ ไม่มีโอกาสแสดงออกซึ่งการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบร่วมมือจึงเป็นการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มแรงจูงใจและส่งเสริมการเรียนรู้ มีโครงสร้างที่ชัดเจน สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่จะช่วยเหลือเพิ่มพูนการเรียนรู้ของสมาชิกในกลุ่ม (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์, 2554)

สมาชิกในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่อย่างเท่าเทียมกันในการเรียนและการทำกิจกรรม มีการหมุนเวียนหน้าที่กันอย่างทั่วถึง ดูแลรับผิดชอบการเรียนรู้และหน้าที่ทั้งของตนเองและสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ร่วมกัน เนื่องจากความสำเร็จของแต่ละบุคคลก่อให้เกิดความสำเร็จของกลุ่ม (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544: วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545: ศรารัตน์ มุลอามาตย์, 2554: ชลธิชา ทับทวี, 2554) โดยสมาชิกในกลุ่มต้องพึงระลึกอยู่เสมอว่าตนเองและเพื่อน ๆ ต่างเป็นส่วนสำคัญของกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว (Artzt and Newman, 1990)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จึงหมายถึงการจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก คละความสามารถ มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจนและเท่าเทียม ช่วยเหลือ แบ่งปัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยแต่ละคนในกลุ่มได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานและรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จไปพร้อมกัน

2.2.3.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ผู้เชี่ยวชาญได้จำแนกองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สำคัญแบ่งเป็น 5 ประการ ประกอบด้วย

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependent) คือ การพึ่งพาอาศัยกันของสมาชิกในกลุ่มที่มีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงาน วางแผน ร่วมคิด ร่วมทำและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแบ่งปันการใช้วัสดุอุปกรณ์ข้อมูลต่าง ๆ ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน ได้รับผลประโยชน์หรือรางวัลโดยเท่าเทียมกัน รับรู้ว่าทุกคนมีหน้าที่และมีความสำคัญเท่าเทียมกันหมด โดยที่สมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น ๆ ทุกคนทำเพื่อเป้าหมายเดียวกันของกลุ่มและผลงานของแต่ละคนก็เป็นผลงานของกลุ่ม กลุ่มจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับทุกคน หากกลุ่มประสบผลสำเร็จทุกคนย่อมประสบผลสำเร็จด้วย หากกลุ่ม

Ref. code: 25625819030213WAS

ล้มเหลวทุกคนก็ถือว่าล้มเหลวด้วย ทุกคนในกลุ่มจะต้องเรียนรู้บทเรียนที่ได้รับและต้องแน่ใจว่าสมาชิกทุกคนสามารถเรียนรู้บทเรียนนั้น การที่จะแน่ใจว่าเพื่อนสมาชิกจะเรียนรู้บทเรียนทุกคนต้องช่วยเหลือกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีลักษณะความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกัน สมาชิกแต่ละคนต้องยอมรับว่าผลงานของคนอื่นมีความสำคัญต่อตนเองและต่อกลุ่ม (Johnson; & Johnson, 1994: สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2546: ชลธิชา ทับทวี, 2554: เสาวเพ็ญ บุญประสพ, 2553)

2. การปรึกษาหารือกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม (Face – to - face Interaction) มาจากหลักการที่ว่า ผลงานที่ดีมาจากการใช้ความสามารถการสร้างสรรค์ของบุคคลหลายคนเพราะลำพังบุคคลเพียงคนเดียวไม่สามารถทำงานทุกอย่างสำเร็จ ต้องอาศัยการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น มีการติดต่อ ปฏิสัมพันธ์โดยตรง ในการเรียนแบบร่วมมือต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยเหลือกัน ซักถาม ตอบปัญหา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ความคิด และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน รับฟังเหตุผล รู้จักสนับสนุนและกล่าวชมเชยผู้อื่น (Johnson; & Johnson, 1994: สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2546: เสาวเพ็ญ บุญประสพ, 2553)

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual Accountability) ความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับความสำเร็จของสมาชิกแต่ละคน อาจประเมินได้จากผลการทดสอบของสมาชิก การตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน เป็นกิจกรรมเพื่อตรวจเช็คหรือทดสอบให้มั่นใจว่าสมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่เพียงใด สามารถทดสอบได้เป็นรายบุคคล โดยการสุ่มเลือกสมาชิกในกลุ่มเป็นตัวแทนรายงานผลงานของกลุ่ม การสังเกตการทำงาน การถามปากเปล่า เป็นต้น (Johnson; & Johnson, 1994: สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2546)

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานเป็นกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small Group Skill) เป็นทักษะที่สำคัญที่จะทำให้การทำงานของกลุ่มประสบความสำเร็จ ผู้เรียนควรจะได้รับการฝึกฝนทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่ม เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ การแก้ปัญหา ทักษะกระบวนการกลุ่ม และทักษะการจัดการความขัดแย้ง เป็นต้น ซึ่งมาจากหลักการที่ว่าการทำงานร่วมกันจะเสริมสร้างความสามารถได้ดีกว่าการทำงานคนเดียว คนเราไม่ได้เกิดมาเพื่อเรียนรู้โดยทันทีทันใด ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นกลุ่มไม่ได้เกิดขึ้นง่าย ๆ ตามที่ต้องการบุคคลต้องเรียนรู้ ต้องได้รับการสอนทักษะทางสังคมเพื่อให้เกิดคุณภาพสูงในการทำงานร่วมกัน (Johnson; & Johnson, 1994: สุวิทย์ มูลคำ

Ref. code: 25625819030213WAS

และ อรทัย มูลคำ, 2546: เสาวเพ็ญ บุญประสพ, 2553: ชนาธิป พรกุล, 2543)

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการ ที่ช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มมีประสิทธิภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่มที่วางไว้ สมาชิกแต่ละคนจะต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน มีการวางแผน ดำเนินงานตามแผน ประเมินผลงานปรับปรุงรวมกัน และวางเป้าหมายในการทำงานกลุ่มครั้งต่อไปให้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม สมาชิกแต่ละคนจะประเมินผลการทำงานของตนเองและผลงานกลุ่ม เพื่อที่จะรู้ถึงข้อบกพร่องและสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข โดยเน้นที่กระบวนการ หน้าที่ บทบาทที่ชัดเจนของสมาชิกที่จะทำให้การทำงานนั้นได้ผลดีตามจุดมุงหมายที่กำหนดไว้ (Johnson; & Johnson, 1994: สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2546: ชลธิชา ทับทวี, 2554: เสาวเพ็ญ บุญประสพ, 2553)

2.2.3.3 การวัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ในปัจจุบันยังไม่ปรากฏแบบวัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยตรง แต่สามารถวัดได้จากการรับรู้ของนักเรียน โดยมีการวัดวิธีการสอนผ่านการรับรู้ของนักเรียนบ้างแล้วในงานวิจัยฉบับอื่น เช่น The Teaching Style Inventory (Grasha, 1996) ถูกนำมาใช้เพื่อทำความเข้าใจลักษณะการสอนดนตรีของครูฝึกสอนจากการรับรู้ของครูพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 5 หัวข้อย่อยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนของครู คือ

ครูผู้เชี่ยวชาญ (Expert teacher) มีคุณลักษณะของครูแบบดั้งเดิม ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดความรู้ เป็นผู้กำหนดกำหนดเนื้อหาวัสดุอุปกรณ์ และระยะเวลา การใช้รูปแบบการสอนแบบต่อเนื่องนี้จะส่งผลเสียต่อความสามารถในการตั้งคำถามของนักเรียน

ครูผู้มีอำนาจ (Authority teacher) มีคุณลักษณะของครูแบบดั้งเดิม ไม่ยืดหยุ่นและการปฏิบัติในชั้นเรียนมีความสำคัญ นักเรียนไม่ได้รับโอกาสในการคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างหลากหลาย ครูมีสถานะเฉพาะในหมู่นักเรียน

ครูผู้ใช้ตนเองเป็นต้นแบบ (Personal model teacher) มีคุณลักษณะของครูที่ทำหน้าที่เป็นแบบจำลองแทนการกำหนดวิธีการคิดให้นักเรียน เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสังเกตผ่านการทำให้ดูเป็นตัวอย่างและการทำงานร่วมกันเพื่อนำทางผู้เรียน

ครูผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator teacher) มีคุณลักษณะของครูผู้สอนที่มีความยืดหยุ่นในการโต้ตอบกับนักเรียน นำเสนอทางเลือกและแนะนำวิธีการ จะช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ สร้างโอกาสการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และทำหน้าที่เป็นผู้ฟังที่กระตือรือร้น

ครูผู้มอบหมายงาน (Delegator teacher) มีคุณลักษณะของครูผู้สอนที่มอบสิทธิ์ให้นักเรียนในการเรียนรู้ สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนต่อสู้เพื่อ

Ref. code: 25625819030213WAS

พัฒนาศักยภาพของตนเอง ก่อให้นักเรียนเกิดการรับรู้ว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่มีอิสระ ส่งผลให้นักเรียนรู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบ

ในแต่ละหัวข้อมี 8 คำถาม รวมทั้งสิ้น 40 ข้อคำถาม โดยครูให้คะแนนรูปแบบการสอนของตนเอง 5 ระดับ ทดสอบโดยครอนบาคอัลฟา ครูผู้เชี่ยวชาญ (Expert teacher) เท่ากับ 0.75 ครูผู้มีอำนาจ (Authority teacher) เท่ากับ 0.76 ครูผู้เป็นต้นแบบ (Personal model teacher) เท่ากับ 0.83 ครูผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator teacher) เท่ากับ 0.87 และครูผู้ให้อำนาจ (Delegator teacher) เท่ากับ 0.77 โดยรูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือคือรูปแบบการสอนแบบครูผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator teacher) ที่สร้างโอกาสการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมให้กับนักเรียน

และในงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการสอนของครู (Kurniati and Surya, 2017) ใช้ข้อคำถามจำนวน 30 คำถาม แบ่งเป็น 3 ส่วนย่อยสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับมุมมองในการสอนของครู โดยแบ่งการให้คะแนนเป็น 4 ระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากการค้นคว้ายังไม่พบแบบวัดหรือเครื่องมือที่เกี่ยวเนื่องกันกับการวัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างแบบวัดเพื่อวัดการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับรูปแบบการสอนของครู ขึ้นเองโดยใช้ระดับของภาษาที่เข้าใจง่าย ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้

2.2.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้แบบร่วมมือกับทักษะทางสังคม

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นจุดเริ่มต้นให้เด็กได้เรียนรู้รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือ แบ่งปัน สนับสนุบซึ่งกันและกันเพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จไปพร้อมกัน การจัดสภาพการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้สื่อสารแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและรับฟังซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน สามารถสื่อสารแสดงความรู้สึกความต้องการของตนได้อย่างเหมาะสม เป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาทักษะทางสังคมต่อไป สอดคล้องกับ เรณู เบ้าวรรณ (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนอัจฉริยะด้วยการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนอัจฉริยะที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างห้องเรียนอัจฉริยะที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือ (กลุ่มทดลอง) และที่ได้รับการเรียนแบบปกติ (กลุ่มควบคุม) ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือมีผลทำให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมและจิต

Ref. code: 25625819030213WAS

สาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอยางมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือมีผลทำให้ทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ อัธยา เมิดไธสง และ เพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร (2557) ที่ศึกษาการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ แบบร่วมเรียนร่วมรู้ (Learning Together Technique) รายวิชา ส16101 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม โรงเรียนวังยางวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า 1. ทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมเรียนร่วมรู้ นักเรียนร้อยละ 70.00 มีคะแนนทักษะทางสังคมในระดับดีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 72.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมเรียนร่วมรู้ นักเรียนร้อยละ 80.00 มีคะแนนเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 73.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้นตามแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยด้านบน จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อให้เกิดทักษะสังคมขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นสมมติฐานว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดทักษะทางสังคมได้

2.2.4 สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน

2.2.4.1 ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครู

สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียน เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดย่อมจะถ่ายทอดพฤติกรรมและทัศนคติให้แก่นักเรียน ครูที่มีความเข้าใจในธรรมชาติของนักเรียนตามวัยย่อมรับสภาพสติปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคลจะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนเจริญงอกงามทั้งความรู้ ทักษะและทัศนคติ ช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จเป็นขั้น ๆ (ก่อ สวัสดิพาณิชย์ และคนอื่น ๆ, 2505) โดยครูจะเป็นผู้ส่งเสริม ให้โอกาสกับนักเรียนในการแสดงความสามารถออกมาได้อย่างเต็มที่ ครูมีความรู้ความเข้าใจ เป็นกันเอง มีเหตุผล และเปิดโอกาสให้ความสามารถตามธรรมชาติของนักเรียนได้รับการพัฒนา ในขณะเดียวกันครูจะต้องถามคำถามเพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง (Rogers, 1959 : Papell & Rothman, 1966)

สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนยังรวมถึงการปฏิบัติของครูที่มีการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ และรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน โดยการที่ครูแสดงพฤติกรรมในทำนองยอมรับ ขยายความ หรือสนับสนุนความคิดและความรู้สึกของนักเรียนจะช่วยกระตุ้นให้เกิด

Ref. code: 25625819030213WAS

ความสัมพันธ์ที่ดีทางด้านอารมณ์และสังคมภายในห้องเรียน (ชิรวัฒน์ นิจเนตร, 2526 อ้างอิงจาก Flanders, 1959)

ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ควรแสดงออกถึงความเป็นมิตรไมตรีต่อกัน ครูสนใจรู้และช่วยแก้ไขปัญหาของนักเรียน (ปรีชา ธรรมา, 2545) การสร้างให้เกิดความสัมพันธ์อันดีจะเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจ พร้อมที่จะปรึกษาหาทางแก้ไขปัญหาและปรับปรุงตนเอง (เพ็ญณี กันตะวงษ์, 2523) โดยเมื่อครูเล็งเห็นถึงปัญหาที่แตกต่างกันของนักเรียน ให้ความรักความสนใจ ไม่เพิกเฉยหรือทำโทษทางกายหรือวาจาให้นักเรียนได้รับความเจ็บปวด นักเรียนจะมีความรู้สึกผูกพันกับครู และครูมีอิทธิพลต่อการเรียนและจิตใจของนักเรียน (ปรียา จันทร์สิทธิเวช, 2523 : โอษฐ วารีรักษ์, 2527)

สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน จึงสรุปความหมายได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนหมายถึง การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนผ่านการที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างยุติธรรม ให้การอบรมสั่งสอนด้วยเหตุและผล เข้าใจความแตกต่างของนักเรียน ยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ ทำให้นักเรียนรู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็นและเกิดความรักความไว้วางใจต่อครู

2.2.4.2 ความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนและครูกับทักษะสังคม

โรงเรียนนอกจากจะเป็นสถานที่มอบความรู้ทางวิชาการแล้ว ยังเป็นสถานที่ที่นักเรียนได้รับการขัดเกลาทางสังคมและการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย ครูถูกวางให้เป็นต้นแบบในการอบรมสั่งสอนและเป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ครูจึงมิอิทธิพลต่อนักเรียนมาก (สุพัตรา สุภาพ, 2534) ดังนั้น สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญไม่น้อย เพราะสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อจิตใจของนักเรียน สิ่งที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนจะส่งผลต่อจิตใจของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการให้รางวัล ด้านการลงโทษ ด้านการเป็นตัวแบบของครู ด้านการควบคุมเด็กให้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ด้านการตามใจเด็ก การปฏิบัติของครูต่อนักเรียนจะมีผลต่อเจตคติของนักเรียน พฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีการปฏิบัติตนสอดคล้องกับบริบทของสังคม และการปฏิบัติของนักเรียนต่อบุคคลอื่น (ปัญญาวดี ชมสุวรรณ, 2552) อีกทั้งครูยังมีอิทธิพลต่อสังคมของเด็กในด้านคานิยมของผู้ใหญ่ ค่านิยมด้านศีลธรรม และค่านิยมด้านการศึกษา ครูเป็นผู้ที่ทำให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ต้องการ วิธีการสอนของครูเป็นการสร้างเสริมความรู้ให้สมบูรณ์เป็นแบบฉบับแก่นักเรียน และเป็นการวางเงื่อนไขว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรปฏิบัติ (Perkin, 1951)

Ref. code: 25625819030213WAS

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนออกเป็น 2 แบบ คือแบบอัตตาธิปไตย ครูจะเป็นผู้สั่งการทุกอย่าง เด็กจะต้องเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้ง ครูจะใช้กฎเกณฑ์ตามที่ตนพอใจและบังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และแบบประชาธิปไตย ที่ครูจะสร้างสถานการณ์ให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผน และร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมในชั้นเรียน ครูยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ครูทำตัวเป็นที่ปรึกษาของนักเรียน ความสัมพันธ์แบบอัตตาธิปไตย พบว่า นักเรียนจะมีบุคลิกแบบตัวใครตัวมัน ไม่รู้จักอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม สนใจเฉพาะบทเรียน โดยไม่คำนึงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ส่วนแบบประชาธิปไตย พบว่านักเรียนจะมีบุคลิกเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่น และให้ความร่วมมือกับหมู่คณะ (Stiles and Dorsey, 1950)

โดยเมื่อนักเรียนและครูมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ครูไม่สร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นมิตร ก็เป็นการสร้างพื้นฐานให้นักเรียนเกิดความรักความไว้วางใจ มีความเชื่อมั่นในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ รวมถึงรู้สึกปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, 2547)

2.2.5 อิทธิพลของตนเอง ครอบครัว และครู ที่มีต่อทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมสามารถพัฒนาให้เพิ่มมากขึ้นได้โดยอาศัยปัจจัยหลายประการทั้งปัจจัยภายในตนเอง คือ การเห็นคุณค่าในตนเองที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางอารมณ์ สังคม และการเรียนรู้สำหรับเด็ก มีความเชื่อมั่นใน ภาคภูมิใจตนเอง ทั้งยังช่วยสร้างแรงต้านในการหลีกเลี่ยงปัญหาต่าง ๆ ได้ (อารี พันธ์มณี, 2542) และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ ครอบครัวที่ช่วยกล่อมเกลาปลูกฝังให้ความรักความอบอุ่น ดูแลให้เจริญเติบโตเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม มีเหตุผลมีการตัดสินใจที่ดี มีการปรับตัวดี ทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์, 2543) และครู บุคคลที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อเด็กทั้งความคิดและการกระทำ หากครูให้อิสระแก่เด็กในการแสดงออก มีการแสดงออกถึงความรัก ความเอื้ออาทรด้วยความจริงใจ จะทำให้เด็กรับรู้ได้ถึงความปรารถนาดีและแสดงความรักตอบ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในการที่จะแสดงความรักต่อผู้อื่นได้ (เรไร ชนะการ, 2534) สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและเด็กจะส่งผลต่อทักษะทางสังคมของเด็ก การพัฒนาบุคลิกภาพและการพัฒนาด้านสังคมของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะเกิดขึ้นภายภาคหน้าได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาให้เกิดทักษะทางสังคมนั้นต้องอาศัยทั้งปัจจัยภายในตนเองและปัจจัยภายนอกช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางสังคมอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยอาศัยความร่วมมือจากตัวเด็กเอง ครอบครัว ผู้ปกครอง รวมถึงครูและโรงเรียน

Ref. code: 25625819030213WAS

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 3,481 คน กำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างโดยการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยเทียบจากตารางกลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากร ของศิริชัย กาญจนวาสี (2545) ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ (α = .05) พบจำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 359 คน หลังจากนั้นสุ่มนักเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวม 5 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 376 คน

ตารางที่ 3.1

จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร

โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. โรงเรียนราชวินิต	123
2. โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง	118
3. โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส	79
4. โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม	30
5. โรงเรียนวัดช่างเหล็ก	26
รวม	376

Ref. code: 25625819030213WAS

3.2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบวัดทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปที่ 6

แบบวัดทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปที่ 6 ผู้วิจัยได้นำมาจากแบบวัดทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของ เรณู เบ้าวรรณ (2558) ชนิดข้อความ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตรมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริง จริงเป็นบางครั้งและไม่จริง ซึ่งครอบคลุมทักษะทางสังคม 6 ด้าน ด้านละ 3 ข้อ รวมทั้งสิ้น 18 ข้อ แบบวัดครอบคลุมองค์ประกอบของทักษะทางสังคม 6 ด้าน ดังนี้

1. การแสดงออกทางอารมณ์ (Emotional Expressivity)
2. ความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น (Emotional Sensitivity)
3. การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control)
4. การแสดงออกทางสังคม (Social Expressivity)
5. ความไวในการรับรู้ทางสังคม (Social Sensitivity)
6. การควบคุมทางสังคม (Social Control)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงและหาคุณภาพโดยนำแบบวัดทักษะทางสังคมมาปรับปรุงภาษาให้เหมาะสม จากนั้นดำเนินการหาคุณภาพโดยนำแบบวัดที่ได้ทำการปรับปรุงไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบภาษาที่ใช้และหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ IOC (Index of item objective congruence) จากนั้นนำแบบวัดไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอยาง แต่คล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .87 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .238 - .756 ใช้เกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย 1 - 1.75 หมายถึง ทักษะสังคมอยู่ในระดับน้อย 1.76 - 2.50 หมายถึง ทักษะสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย 2.51 - 3.25 หมายถึง ทักษะสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และ 3.26 - 4.00 หมายถึง ทักษะสังคมอยู่ในระดับมาก

3.2.2 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยปรับปรุงแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของวิภาวี วงศ์อนันต์นนท์ (2552) จากที่มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ ให้กลุ่มตัวอย่างรายงานระดับความเป็นจริงจากข้อความที่กำหนดให้ตั้งแต่มากที่สุดถึงน้อยที่สุด โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .83

Ref. code: 25625819030213WAS

ผู้วิจัยปรับปรุงแบบวัดให้เข้ากับบริบทในการวิจัย โดยปรับความถี่ของแบบวัดลดลงเหลือ 4 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริง จริงเป็นบางครั้ง และจริงน้อยที่สุด จำนวน 33 ข้อเพื่อให้เหมาะสมกับวัยของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด แล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .308 - .519 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .81 นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัด 33 – 57 คะแนน หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับน้อย 58 – 82 คะแนน หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง 83 – 106 คะแนน หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมาก และ 107 คะแนนขึ้นไป หมายถึง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2.3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งสร้างโดยถั้น แพเพชร (2517) สร้างขึ้นเพื่อใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่น .9692 มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ตอนละ 20 ข้อ คือ ข้อ 1 - 20 เป็นขอความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูปล่อยปละละเลย ข้อ 21 – 40 เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ข่อ 41 - 60 เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป มีเกณฑ์การพิจารณาคะแนน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และให้คะแนน 5, 4, 3, 2, และ 1 คะแนน ตามลำดับ

โดยผู้วิจัยเลือกใช้เฉพาะคำถามข้อที่ 21 – 40 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จำนวน 20 ข้อ แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มาปรับปรุงปรับระดับของภาษาให้เข้ากับบริบทในการวิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .390 - .642 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .90 นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัด 20 – 40 คะแนน หมายถึงมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อย 41 – 60 คะแนนหมายถึงมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยระดับอยู่ในปานกลาง 61 – 80 คะแนนหมายถึงมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก และ 81 คะแนนขึ้นไป หมายถึง มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยระดับมากที่สุด

Ref. code: 25625819030213WAS

3.2.4 แบบวัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

แบบวัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยเป็นแบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริง จริงบางครั้ง และไม่จริง จำนวน 13 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน แล้วทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .365 - .636 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .86 นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัด 13 – 22 คะแนน หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับน้อย 23 – 32 คะแนน หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง 33 – 42 คะแนน หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมาก และ 43 คะแนนขึ้นไป หมายถึง มีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด

3.2.5 แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน

แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ จริงมาก จริงค่อนข้างมาก จริงปานกลาง จริงค่อนข้างน้อย และจริงน้อย จำนวน 14 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน โดยมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .338 - .709 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเท่ากับ .91 นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัด 14 – 27 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนอยู่ในระดับน้อย 28 – 41 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 42 – 55 คะแนน หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนอยู่ในระดับมาก และ 56 คะแนนขึ้นไป หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนและนัดหมาย กำหนดวัน เวลา เพื่อนำแบบวัดไปทดสอบ

2. เตรียมแบบวัดให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้ง และผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

Ref. code: 25625819030213WAS

3. นำแบบทดสอบทั้ง 5 ฉบับไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และเกณฑ์ปกติของแบบวัด

3.4 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติต่าง ๆ ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

2. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression)

Ref. code: 25625819030213WAS

บทที่ 4
ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 การรายงานด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

4.2 การรายงานผลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ซึ่งได้แก่การวิเคราะห์สมมติฐาน โดยมีการใช้สถิติการวิจัย ได้แก่ สถิติหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

4.1 การรายงานด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ โรงเรียนด้วยการแจกแจงความถี่และคิดเป็นร้อยละ แสดงผลดังตาราง 4.1

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	217	57.71
หญิง	159	42.29
โรงเรียน		
โรงเรียนราชวินิต	123	32.71
โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง	118	31.38
โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส	79	21.01
โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม(วัดตึก)	30	7.98
โรงเรียนวัดช่างเหล็ก	26	6.91
รวม	**376**	**100**

Ref. code: 25625819030213WAS

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.71 และ 42.29 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากโรงเรียนราชวินิต จำนวนทั้งสิ้น 123 คน คิดเป็นร้อยละ 32.71 รองลงมาคือโรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 31.38 โรงเรียนวัดประยุรวงศาวาส จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 21.01 โรงเรียนโรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม (วัดตึก) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.98 และโรงเรียนวัดช่างเหล็ก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.91 ตามลำดับ โดยแบ่งเป็นเพศชายจำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 57.71 และเพศหญิงจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 42.29

ตารางที่ 4.2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคม

ตัวแปร	M	SD	1	2	3	4	5
1. ทักษะทางสังคม	2.67	0.36	1				
2. ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	2.91	0.39	.556*	1			
3. ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	3.61	0.65	.349*	.428*	1		
4. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	3.22	0.44	.348*	.370*	.482*	1	
5. ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน	3.92	0.66	.240*	.345*	.489*	.635*	1

จากตารางที่ 4.2 ซึ่งแสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของตัวแปรของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคม พบว่า ระดับทักษะทางสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 หมายถึงนักเรียนมีทักษะทางสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเองมีค่า 2.91 ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.61 ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.22 และปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.92

เมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า ทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเองมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .556 มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .349 มีความสัมพันธ์กับ

Ref. code: 25625819030213WAS

ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .348 มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .240 ทั้งนี้ความสัมพันธ์ทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 การรายงานผลด้วยสถิติหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปร

ใช้สถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อทักษะทางสังคม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน มีผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 4.3

ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยทำนายทักษะทางสังคม

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ			t	p
	คะแนนดิบ		มาตรฐาน		
	b	SE	Beta		
ค่าคงที่	0.901	0.137		6.569	.000
ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง	0.440	0.044	.476	9.972	.000
ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	0.057	0.029	.102	1.962	.051
ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	0.145	0.046	.178	3.131	.002
ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน	-0.048	0.031	-.087	-1.536	.125

$F= 48.13$, $R^2 = .341$, Adj. $R^2 = .335$

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และด้านสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน สามารถอธิบายความแปรปรวนของทักษะทางสังคมได้ร้อยละ 33.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Ref. code: 25625819030213WAS

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในต่อเองมีค่าสูงที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานเท่ากับ .476 รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานเท่ากับ .178 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งสองค่า อย่างไรก็ตามไม่พบว่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน ไม่มีผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเองและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียน

Ref. code: 25625819030213WAS

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยพร้อมทั้งอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

5.1 ความมุ่งหมาย

5.2 สมมติฐาน

5.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.4 วิธีดำเนินการวิจัย

5.5 สรุปผลการวิจัย

5.6 อภิปรายผล

5.7 ข้อเสนอแนะ

5.1 ความมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน

5.2 สมมติฐาน

ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน ร่วมกันทำนายทักษะทางสังคมได้

Ref. code: 25625819030213WAS

5.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 3,481 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 376 คน

5.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนและนัดหมาย กำหนดวัน เวลา เพื่อนำแบบวัดไปทดสอบ

2. เตรียมแบบวัดให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้ง และผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. นำแบบทดสอบทั้ง 5 ฉบับไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และเกณฑ์ปกติของแบบวัด

5.5 สรุปผลการวิจัย

5.5.1 ระดับทักษะทางสังคมของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เท่ากับ 2.67 หมายถึงนักเรียนมีทักษะทางสังคมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.56

5.5.2 เมื่อพิจารณาถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า ทักษะทางสังคมมีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเองมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .556 มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .349 มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .348 มีความสัมพันธ์กับปัจจัย

Ref. code: 25625819030213WAS

ด้านสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .240 ทั้งนี้ความสัมพันธ์ทั้งหมดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.5.3 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยด้านการเห็นคุณค่าในตนเองมีค่าสูงที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานเท่ากับ .476 รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานเท่ากับ .178 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งสองค่า สรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง และ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความสัมพันธ์ต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนทั้งนี้การเห็นคุณค่าในตนเอง และ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ ร้อยละ 33.5

5.5.4 ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน ไม่ใช่ตัวทำนายทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.6 อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.6.1 ทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้เด็กมีการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยเด็กได้เรียนรู้การร่วมมือกันแก้ปัญหา รู้จักแบ่งปัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และใส่ใจในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน สอดคล้องกับปิยาภรณ์ กันเกตุ (2554) กล่าวโดยสรุปว่า เยาวชนที่มีระดับจิตอาสาสูง มีความสุขและทักษะทางสังคมสูงกว่าเยาวชนที่มีระดับจิตอาสาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพรพิมล พลครบุรี (2554) ที่ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อความสามารถในการปรับตัวทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทาง

Ref. code: 25625819030213WAS

สังคม นักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมมากขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.6.2 ผลการวิจัยพบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองส่งผลทางบวกต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก การเห็นคุณค่าในตนเองทำให้บุคคลเกิดความมั่นคงภายในจิตใจ ยอมรับว่าตนเองมีความสำคัญ มีความรู้ความสามารถ มีคุณค่าและมีความหมาย (Maslow, 1970; Palito, 1977) นำไปสู่การยอมรับนับถือตนเองที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการยอบรับนับถือผู้อื่น เชื่อว่าบุคคลอื่นก็มีคุณค่าและมีความหมาย ผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองจะมีความไวในการรับรู้ความต้องการของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งปฏิบัติตนหรือควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม แสดงถึงการมีทักษะสังคมที่ดี สอดคล้องกับพรพรรณ มากบุญและสมทรัพย์ สุขอนันต์ (2556) สรุปผลการศึกษาได้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ ศิลารักษ์ (2556) ที่ได้ทำการศึกษาการฝึกทักษะทางสังคมและการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยจิตเภทเรื้อรังในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลสว่าง สรุปผลการศึกษาพบว่าผู้ป่วยจิตเภทเรื้อรังจำนวน 7 คน ที่ได้รับการบำบัดครบตามโปรแกรม ทุกคนมีทักษะทางสังคมดีขึ้นหลังการบำบัดทันที สอดคล้องกับระยะติดตามผลครบ 1 เดือนและ 2 เดือน ผู้ป่วยมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นในระดับสูงและสูงมาก

5.6.3 จากการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลทางบวกต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นจุดเริ่มต้นให้เด็กได้เรียนรู้รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือ แบ่งปัน สนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อให้ตนเองและกลุ่มประสบความสำเร็จไปพร้อมกัน (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545; สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ, 2554; Artzt and Newman, 1990) การจัดสภาพการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้สื่อสาร แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นและรับฟังซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน สามารถสื่อสารแสดงความรู้สึก แก้ปัญหาและจัดการความขัดแย้งได้ รวมทั้งจัดการความต้องการของตนได้อย่างเหมาะสม ทักษะทาง มนุษยสัมพันธ์และการทำงานเป็นกลุ่มไม่ได้เกิดขึ้นง่ายๆ ตามที่ต้องการบุคคลต้องเรียนรู้ต้องได้รับการสอนทักษะทางสังคมเพื่อให้เกิดคุณภาพสูงในการทำงานร่วมกัน (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2546; Johnson; & Johnson, 1994) อีกทั้งในการทำงาน

Ref. code: 25625819030213WAS

เป็นกลุ่มนั้นจะเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีการประเมินค่าตนเองในสถานการณ์ทางสังคม บุคคลแต่ละคนเกิดความสำนึกในเรื่องความสามารถและขอบเขตของความสามารถของตนเอง นักเรียนจะได้รับการชักนำให้มีการค้นพบตนเอง มีความเข้าใจในตนเองและเข้าใจผู้อื่น (คมเพชร ฉัตรศุภกุล, 2546) สอดคล้องกับ เรณู เบ้าวรรณ (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนอัจฉริยะด้วยการเรียนแบบร่วมมือ สรุปผลการวิจัยได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือมีผลทำให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือมีผลทำให้ทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.6.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน ไม่ใช่ตัวทำนายทักษะทางสังคมของนักเรียนที่มีความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากค่าสัมประสิทธ์ถดถอยพหุคูณไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองแล้วมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะทางสังคมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง อาจเป็นไปได้ว่า ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองจากการสังเกตค่าสหสัมพันธ์ โดยอภิปรายได้ดังนี้

5.6.4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยก่อให้เกิดความรัก ความรู้สึกปลอดภัย มีความมั่นคงทางอารมณ์ กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เชื่อมั่นในตนเอง ปรับตัวเข้ากับบุคคลรอบข้างและสังคมได้ดี การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยยังเป็นการเลี้ยงดูอย่างมีเหตุผล มีการอธิบายเหตุผลไปพร้อม ๆ กับการอบรมสั่งสอน มีการให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของเด็กมากกว่าการปฏิบัติตามอารมณ์ จะช่วยให้เด็กรู้สึกว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ การลงโทษจะไม่ใช่การลงโทษทางกาย เมื่อทำความดีจะได้รับคำชมเชย การอบรมสั่งสอนนี้จะทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเองและปฏิบัติตามแนวทางของสังคม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; อรพินทร์ ชูชม; และงามตา วนินทานนท์ 2528; Faw and Belkin, 1989) การสร้างบรรยากาศความรักความอบอุ่นในครอบครัวก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ทำให้เด็กมีความมั่นคงเชื่อมั่น หนักแน่นพร้อมรับมือกับปัญหาและเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง สอดคล้องกับ มอนตากู (Montagu, 1978 อ้างใน นิภาพรรณ ต่อซาว,

Ref. code: 25625819030213WAS

2547) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูโดยการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ได้รับสิ่งที่จำเป็นที่เด็กต้องการ จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สุภาพ ไม่ก้าวร้าว และให้ความร่วมมือกับกิจกรรมทางสังคม

5.6.4.2 สัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนเกิดจากครูที่มีความเข้าใจในธรรมชาติตามวัยของนักเรียน ยอมรับสภาพสติปัญญาและความสามารถของแต่ละบุคคล จะช่วยให้นักเรียนแต่ละคนเจริญงอกงามทั้งความรู้ ทักษะและทัศนคติ ช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าได้ประสบความสำเร็จเป็นขั้น ๆ (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์, 2533) ครูมีการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ สนับสนุนความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียน โดยครูจะเป็นผู้ส่งเสริม ให้โอกาสกับนักเรียนในการแสดงความสามารถออกมาได้อย่างเต็มที่

สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียนนี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกไว้วางใจ นักเรียนพร้อมที่จะปรึกษาหาทางแก้ปัญหาและปรับปรุงตนเองเมื่อผิดพลาด นักเรียนมีความเชื่อมั่นในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ รู้สึกปลอดภัย เชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง สอดคล้องกับแสวง ทวีคูณและคณะ (2546) พบว่า ผลของการที่ครูที่มีความพร้อมที่จะปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนมากกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝกทักษะการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียน ซึ่งหมายความว่าการที่ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในทุกด้าน เช่น ด้านการสอน การให้คำปรึกษา การดูแลเอาใจใส่ ก็จะส่งผลต่อความมีวินัยรวมถึงการแสดงออกในด้านอื่น ๆ ของนักเรียนด้วย

5.7 ข้อเสนอแนะ

5.7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.7.1.1 จากผลการวิจัยพบว่าตัวแปรอิสระ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม ผู้ปกครองจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนมองเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเริ่มจากการชื่นชมเมื่อนักเรียนทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองนี้จะทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการทำสิ่งต่าง ๆ รวมถึงการยอมรับความผิดพลาดหรือความผิดหวังที่จะเกิดขึ้น

5.7.1.2 จากผลการวิจัยพบว่าตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความเกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือในโรงเรียน เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง เรียนรู้การสื่อสาร การทำงานร่วมกับเพื่อน การช่วยเหลือกัน ผลัดกันเป็นผู้นำ และการ

Ref. code: 25625819030213WAS

ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนเพิ่มพูนทักษะทางสังคม ซึ่งนำไปสู่การปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในสังคมภายหน้า

5.7.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.7.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับทักษะทางสังคม จึงควรมีการศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมให้มากขึ้น อาจทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะ เพื่อให้ได้แนวทางหรือคำตอบของปัญหาที่เที่ยงตรงและสอดคล้องกับสภาพการของกรณีหรือเหตุการณ์หรือกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน

5.7.2.2 จากการสังเกตค่าสหสัมพันธ์พบว่า ตัวแปรด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและตัวแปรด้านสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียนอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง จึงควรมีการศึกษาความเกี่ยวเนื่องกันของตัวแปรทั้งสามให้มากขึ้นในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

Ref. code: 25625819030213WAS

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ : กระทรงศึกษาธิการ

กฤษฎาภรณ์ ทิพใส และคณะ. (2556). การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนบานตูม (นพค.15 กรป. กลางอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์. *วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.* 19(2), 1-12.

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ และคนอื่น ๆ. (2505). *จิตวิทยา.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์, แสวง ปิ่นมณี, และบุญลือ ทองอยู่. (2533). *การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาทางการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ

กาญจนา พงศ์พฤกษ์. (2522). *ความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออกความวิตกกังวลและความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเอง.* วิทยานิพนธ์จิตวิทยามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิตติวัฒน์ อัจนากิตติ. (2554*). ผลของโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการที่มีต่อทักษะทางสังคมของวัยรุ่นตอนปลาย.* ปริญญานิพนธ์ วท.บ.(การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). *การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2551). *“ทักษะสังคม” พื้นฐานสู่ความสำเร็จในการทำงาน.* (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2561. จาก http://www.kriengsak.com/node/1603

ไกรสร ขันทจร. (2553). *ผลของโปรแกรมพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จังหวัดอุบลราชธานี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2542). ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในชีวิต. *จัดหางานปริทัศน์.* 4 : 30-32.

----------. (2546). *จิตวิทยาการทำงานร่วมกัน.* กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จงกล เกษตุม. (2541). *การศึกษาเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองรุ่นปู่ย่าตายายกับผู้ปกครองรุ่นปัจจุบันในตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Ref. code: 25625819030213WAS

จุฬาลักษณ์ สมภารวงค์. (2552). *เซาว์อารมณ์ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา กับการจัดการความขัดแย้ง ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง.* กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เฉลิมพล สวัสดิ์พงษ์. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิตสาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชนาธิป พรกุล. (2543). *แคทส์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

ชลธิชา ทับทวี. (2554). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลเรื่อง อัตราส่วนตรีโกณมิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชัยภัทร ทองอยู่, บุญชม ศรีสะอาด และอมร มะลาศรี. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ความเชื่อมั่นในตนเอง และการปรับตัวทางสังคมและทักษะชีวิต ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.* 21(1) : 83-94.

ชิรวัฒน์ นิจเนตร. (2526). *สภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร.* ภาควิชาพัฒนศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม, และงามตา วนินทานนท์. (2528). *ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย.* กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ดาราวรรณ กล่อมเกลี้ยง. (2546). *การสร้างแบบวัดทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดุลยา จิตตะยโศธร. (2552). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของ Diana Baumrind. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.* 29(4) : 173-178.

Ref. code: 25625819030213WAS

เดช วิโย. (2522). *การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่ได้รับการเลี้ยงดูต่างกัน.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เดชา นุ่นพันธ์. (2525*). ผลของการสอนโดยการประกอบกลุ่มสัมพันธ์ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ความภาคภูมิใจในตนเองและทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถั้น แพเพชร. (2517). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์และความเกรงใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 3.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ทรงเกียรติ ปิยะกะ. (2544). *เวชศาสตร์โรคติดยา คู่มือสำหรับบุคลากรทางการแพทย์.* กรุงเทพฯ.

ทัดดาว ลิมพะสุต. (2543). *แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูบุตรและสัมพันธภาพในครอบครัว.* วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต. (สังคมวิทยาประยุกต์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทิพย์สุดา นิลสินธพ. (2523). *ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธเนตร ตัญญวงษ์. (2554). *ผลของกิจกรรมนันทนาการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ บ้านแกร์ด้า จังหวัดลพบุรี.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรงุเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธีรยุทธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. (2536). *การพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทางสังคมในทักษะและประสบการณ์พื้นฐานสำหรับเด็กประถมศึกษา หน่วยที่ 6.* นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2547). *วิชาหลักการบริหารการศึกษา.* ฉะเชิงเทรา: สถาบันราชภัฏราชนครินทร์.

นริสา จิตรสมนึก. (2540). *ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนกระทำผิดกฎหมาย ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น.* มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ.

นันทนา แทนธานี. (2534). *การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร.* ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

Ref. code: 25625819030213WAS

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. (2519). *การศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น มศ.3 ในกรุงเทพมหานครและอุตรดิตถ์.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นิภาพรรณ ต่อชาว. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดเชียงใหม่.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการปรึกษา). เชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

บัญญัติ ย่งย่วน. (2534, ตุลาคม – พฤศจิกายน). “บทบาทของครูแนะแนวในฐานะที่ปรึกษา” *วารสารแนะแนว.* 26(137) : 51-52

ประนอม เดชชัย. (2536). *เสริมทักษะการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา.* พิมพครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปราณี สุทธิสุคนธ์. (2550, กุมภาพันธ์). การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. *วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา.* 1(1) : 10.

ปรีชา ธรรมา. (2545). วินัยแห่งตน. *สารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.* 326 : 33-38.

ปรียา จันทร์สิทธิเวช. (2523). ครูมีส่วนร่วมในการสร้างปัญหาให้เด็กจริงหรือ. *มิตรครู.* 15 : 23-27.

ปัญญาวดี ชมสุวรรณ. (2552). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปิยาภรณ์ กันเกตุ. (2554). *ความสุข การเห็นคุณค่าในตนเอง และทักษะทางสังคมของเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีระดับจิตอาสาแตกต่างกัน.* ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

พรพรรณ มากบุญ และสมทรัพย์ สุขอนันต์. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะทางสังคมของเด็กและเยาวชนชายในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายเขต 2 จังหวัดราชบุรี. *วารสารวิทยบริการ.* 24, 114-125.

พรพิมล พลครบุรี. (2554). *ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๕๕ (วัดโบสถ์ดอนพรหม) นนทบุรี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Ref. code: 25625819030213WAS

พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *แนวคิดและตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสู่แผนการสอน.* กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

พูนสุข เวชวิฐาน. (2557). *ทฤษฎีครอบครัวเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

เรณู เบ้าวรรณ. (2558). *วิจัยปฏิบัติการ : การพัฒนาทักษะทางสังคมและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียนอัจฉริยะด้วยการเรียนแบบร่วมมือ.* ปริญญานิพนธ์ กศ. ม. (ศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เรไร ชนะการ. (2534). *ผลการใช้ชุดการนิเทศที่มีต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็ก.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฤตถิรา จันทร์เจริญ. (2559). *การศึกษาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรียนร่วมที่มีพัฒนาการทางสังคมลาชา จากการสอนโดยเรื่องราวทางสังคมรวมกับสถานการณ์จำลอง .* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ) กรุงทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย.* กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น

ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคนอื่นๆ. (2547). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวไทย.* กรุงเทพฯ : *และลักษณะทางชีวสังคมที่มีผลต่อความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคมของเด็กก่อนวัยรุ่น (10-12 ปี).* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2543). *จิตวิทยาการปรับตัว.* กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วราภรณ์ รักวิจัย. (2540). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ.

วริสรา จุ้ยดอนกลอย. (2553). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 ที่มีภาวะสมาธิสั้น.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพฯ : บริษัทแอล ที เพรส จำกัด.

วิภาวี วงศ์อนันต์นนท์. (2552). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการเขต 1.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Ref. code: 25625819030213WAS

ศรารัตน์ มุลอามาตย์. (2554). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะแสวงหาความรู้.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศศินันท์ ศิริธาดากุลพัฒน์. (2551). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสรางทักษะทางสังคมและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความสามารถพิเศษ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศันสนีย์ นาคะสนธิ์. (2545). *การศึกษาและพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2545). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริเพิ่ม เชาวน์ศิลป์. (2543). *การปรับพฤติกรรมความวิตกกังวลทางสังคม.* เชียงใหม่ : คณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สนธยา พลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2540). *การพัฒนาทักษะทางสังคม.* เอกสารในการอบรมหลักสูตรการพัฒนาทักษะทางสังคม. 30 เมษายน – 2 พฤษภาคม 2540 ณ โรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัดปทุมธานี.

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์. (2554). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง.* เชียงใหม่ : เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.

สัณย์หทัย วิทยารังสีพงษ์. (2550). *ปัจจัยชีวสังคมและการอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลรอบด้าน ของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.* สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2552). *เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ “ครบรอบ 9 ปี สมศ”.* ศุกร์ที่ 6 พฤศจิกายน 2552 ณ ห้องเจ้าพระยา อาคารชุมพรเขตอุดมศักดิ์ หอประชุมกองทัพเรือ.

สุขุมาล เกษมสุข. (2535). *การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.

Ref. code: 25625819030213WAS

สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ. (2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน.* กรุงเทพฯ : 9199 เทคนิคพริ้นติ้งนิทาน.

สุชา จันทร์เอม. (2543). *จิตวิทยาเด็ก.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุทธิ แสงบุญมี. (2547). *การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและมีภูมิหลังแตกต่างกัน.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สุพัตรา สุภาพ. (2534). *สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช

สุภาพ ศิลารักษ์. (2556). *การเพิ่มทักษะทางสังคมและการส่งเสริมความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยจิตเภทเรื้อรังในชุมชน.* การศึกษาอิสระ พย.ม. การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช. ขอนแก่น : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวรรณี ทองรัมภากุล. (2539). *การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมประสบการณ์ทางสังคมจากครอบครัว*

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2546). *19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ.* กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์

เสาวเพ็ญ บุญประสพ. (2553). *ผลการจัดการเรียนรูแบบรวมมือดวยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง "การแปลงทางเรขาคณิต" ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* สารนิพนธ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

แสวง ทวีคูณ และคณะ. (2546). *งานวิจัยเรื่องผลของการพัฒนาจิตและทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

หงษ์ฟ้า ธีรวงศ์นุกูล. (2556). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

อรทัย เจนจิตศิริ. (2557). *ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการคิดเชิงกลยุทธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยการวิเคราะห์พหุระดับ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรพรรณ พรสีมา. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ : การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.* กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

Ref. code: 25625819030213WAS

อัธยา เมิดไธสง และ เพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร. (2557). การพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ แบบร่วมเรียนร่วมรู้ (Learning Together Technique) รายวิชา ส16101 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม โรงเรียนวังยางวิทยาคาร จังหวัดกาฬสินธุ์ปีที่. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.* 37(2) : 164-171

อารี พันธ์มณี. (2542). *จิตวิทยาการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ 1999.

อารีรัตน์ มุกดามนตรี. (2558). *การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าแห่งตนของเด็กกำพร้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อุษณีย์ โพธิสุข. (2545). *สร้างเด็กให้เป็นอัจฉริยะ เล่มที่ 5 : E.Q. ปัญหาหนักของมนุษยชาติ.* กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
เอกสารหาดใหญ่

โอษฐ วารีรักษ์. (2528). เด็กลุยโรงเรียน. *จุลสารศูนย์สุขวิทยาจิต.* กองสุขภาพจิต : 21-25.

Argyle, Michael, (1995). *"Social Skills," Learning and Skills.* New York : Longman Group Limited.

Artzt, A.F. ; and Newman, C.M. (1990, September). *Cooperative learning. The Mathmatics Teacher.* 83(6) : 488-452.

Bandeira ;& et al. (2000). *Psychometric qualities of a Social Skills Inventory : HIS.* (Online). Available : http : //www.scielo.br/scielo.php?pid=S1413 – 294X2000000200006&=sci_abstrac. Retrieved March 5, 2008.

Bornstein, M. R., Bellack, A. S., & Hersen, M. (1977). Social-skills training for unassertive children: A multiple-baseline analysis. *Journal of Applied Behavior Analysis.* 10(2) : 183-195.

Brewer, M.B.. (2001). The Many Faces of Social Identity: Implications for Political Psychology. *Political Psychology.* 22 : 115-125.

Brown, B. B. (1990). Peer groups and peer cultures. In S. S. Feldman & G. R. Elliott (Eds.), *At the threshold: The developing adolescent.* 171-196. Cambridge, MA, US: Harvard University Press

Faw, T. & Belkin, G.S. (1989). *Child psychology; An American Book Works Corporation Project.* New York: McGraw-Hill. p. 384-387.

Ref. code: 25625819030213WAS

Fraenkel, Jack R. (1980). *"Helping students think and value : strategies for teaching" The Social Studies.* Eaglewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall. Gagne, R.M.,

Goleman, Daniel. (1998). *Working With Emotional Intelligence*. New York : Bantam Book.

Gordon, J. R. (2008). Creating an individual work identity. *Human Resource Management Review*. *18*(1), 46-61. Reprinted with permission. All rights reserved.

Grasha, A. F. (1996). *Teaching with Style: A Practical Guide to Enhancing Learning by Understanding Teaching and Learning Styles.* Pittsburgh, PA: Alliance Publishers.

Hurlock, E. B. (1973). *Adolescent Development*. New York : McGraw Hill.

Johnson, D.W.; & Johnson, R.T. (1994). *Learning Together and Alone: Cooperative and Individualistic Learning.* 4th ed. New Jersey: Prentice Hall.

Kurniati, I & Surya, E. (2017). Student's perception of their teacher teaching styles. *International Journal of Sciences*: Basic and Applied Research (IJSBAR).

M. Lorr, R. Youniss, E. Stefic. (1991). An Inventory of Social Skills. *Journal of Personality Assessment.* 57(3), 506-520. Routledge

Maslow, Abraham. (1970). *Motivation and Personality.* 2nd ed. Harper & Row.

Mussen, P.H., Conger, J.J. and Kagan, J. (1990). *Child Development and Personality, 7th edn*. New York: Harper & Row.

Palito, C. (1977). *M. Interpersonal Communication Mento Park.* California : Cummings Publishing Company, Inc.

Palladino, C.D. (1994). *Developing Self-esteem: A Guide for Positive Success.* Crisp Publications.

Papell, C., & Rothman, B. (1966). Social group work models: Possession and heritage. *Journal of Education for Social Work*. 2(1) : 66–77.

Perkins H. V. (1951). 'Climate infuences group learning'. *J. Educational Research*. 45: 115-19.

Riggio, Ronald E. (1986). Assessment of Basic Social Skills. *Journal of Personality and Social Psychology.* 51(3):649-660. U.S.A.

Ref. code: 25625819030213WAS

----------. (1989a). *Social Skills Inventory.* U.S.A : Consulting Psychologists. Press.

Rogers, C. R. (1959). A theory of therapy, personality, and interpersonal relationships, as developed in the client-centered framework. *Psychology: A Study of a Science*. 3 : 184-256.

Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image.* Princeton, NJ: Princeton. University Press

----------. (1979). *Conceiving the self.* New York. : Basic Books.

Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice.* Boston: Allyn & Bacon.

Stiles, L. J. & Dorsey, M. F. (1950). *Democratic teaching in seconday schools.* Chicago, Lippincott.

Taft, L.B. (1985). Self-esteem in later life: a nursing perspective. *ANS Advances in nursing science.* 8(1): 77-84.

Walker, H. M., & McConnell, S. R. (1988). *"The Walker-McConnell Scale of Social Competence and School Adjustment"* Austin. TX: Pro-Ed. 1988.

Watson, D., & Friend, R. (1969). Measurement of social-evaluative anxiety. *Journal of Consulting and Clinical Psychology.* 33 : 448-457.

Ref. code: 25625819030213WAS

ภาคผนวก

Ref. code: 25625819030213WAS

ภาคผนวก ก
แบบวัดทักษะทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✔ ในช่องที่คิดว่าตรงกับระดับความเป็นจริง ตามความรู้สึกหรือการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อเดียว

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริง	จริงเป็นบางครั้ง	ไม่จริง
1	ข้าพเจ้าสามารถถ่ายทอดความรู้สึกออกทางแววตาได้ดี				
2	ข้าพเจ้าบอกได้ว่าตอนนี้รู้สึกเช่นไร				
3	ข้าเจ้าสามารถแสดงออกได้ตรงกับความรู้สึกของตนเอง				
4	เวลาที่เพื่อนไม่สบายใจข้าพเจ้าจะสังเกตเห็นได้ทันที				
5	ข้าพเจ้าสามารถเข้าถึง ความรู้สึกของผู้อื่นได้ง่าย				
6	ข้าพเจ้ารู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้ที่กำลังมีความทุกข์				
7	ข้าพเจ้าควบคุมอารมณ์ ตนเองไม่ค่อยได้				
8	ข้าพเจ้าจะแสดงอาการหงุดหงิดทันทีที่ถูกขัดใจ				
9	ข้าพเจ้าสามารถระงับอารมณ์ได้หากมีใครมาทำให้ไม่พอใจ				
10	ข้าพเจ้ามักเป็นฝ่ายเริ่มต้นในการสนทนากับผู้อื่นก่อน				
11	ข้าพเจ้าเป็นคนมีศิลปะในการพูด				
12	ข้าพเจ้าสามารถเข้าไปทำความรู้จักกับคนอื่นได้ง่าย				
13	ข้าพเจ้าปฏิบัติตนได้เหมาะสมตามกาลเทศะ				
14	ข้าพเจ้าไม่แย่งผู้อื่นพูดขณะที่เขายังพูดไม่จบ				
15	ข้าพเจ้ามักจะเข้าไปขัดจังหวะการสนทนาของบุคคลอื่น				
16	ข้าพเจ้าปรับตัวได้เมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่าง				
17	ข้าพเจ้ารู้สึกขาดความมั่นใจ หากต้องไปปรากฏกายต่อหน้าคนจำนวนมาก				
18	ขณะพูดคุยอยู่กับผู้อาวุโสกว่า ข้าพเจ้าไม่รู้ว่าจะพูดคุย หรือวางตัวอย่างไร				

Ref. code: 25625819030213WAS

ภาคผนวก ข

แบบวัดการเห็นคุณค่าของตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องว่างทางขวามือของแต่ละข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง มากที่สุด <----> น้อยที่สุด			
		4	3	2	1
1.	ฉันรู้สึกพึงพอใจหลายสิ่งหลายอย่างในตัวฉัน				
2.	ฉันสามารถตัดสินใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองโดยไม่รู้สึกลำบากใจ				
3.	ฉันใช้เวลาไม่นาน ในการทำความคุ้นเคยกับสิ่งใหม่ๆ				
4.	ฉันเป็นคนที่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ				
5.	ฉันมีความภูมิใจในความเป็นตัวฉันเอง				
6.	ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นกับฉัน ฉันยอมรับได้				
7.	ฉันอยากเป็นคนอื่นที่ไม่ใช่ตัวเอง				
8.	ฉันใช้เวลาไปกับการเพ้อฝันถึงเรื่องต่าง ๆ				
9.	ฉันต้องให้คนอื่นมาคอยบอกอยู่เสมอว่าฉันต้องทำอะไรบ้าง				
10.	ฉันภูมิใจที่ฉันเป็นคนมั่นใจในตนเอง				
11.	ฉันมักตำหนิตนเองว่า ฉันทำอะไรไม่ประสบความสำเร็จ				
12.	ฉันรู้สึกภูมิใจกับสิ่งที่ตัวเองทำ				
13.	ฉันมีความสุขในสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน				
14.	ฉันรู้สึกว่าตัวเองต่ำต้อย				
15.	ฉันเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตัวฉันเอง				
16.	ฉันภูมิในที่ฉันสามารถดูแลตัวเองได้				
17.	ใคร ๆ ที่อยู่กับฉันจะรู้สึกสนุกสนาน				
18.	ฉันเป็นที่รู้จักในกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกัน				
19.	ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดเห็นของฉัน				

Ref. code: 25625819030213WAS

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง มากที่สุด <----> น้อยที่สุด			
		4	3	2	1
20.	ใคร ๆ มักชื่นชอบคนอื่นมากกว่าฉัน				
21.	ฉันเป็นที่รักใครของผู้อื่นได้ง่าย				
22.	ผู้อื่นไม่ชอบอยู่ร่วมกับฉัน				
23.	ผู้อื่นชอบวิพากษ์วิจารณ์ฉันในทางที่ไม่ดี				
24.	พ่อแม่/ผู้ปกครองคำนึงถึงความรู้สึกของฉัน				
25.	พ่อแม่/ผู้ปกครองเข้าใจฉัน				
26.	ฉันกับครอบครัวมีความสุขเมื่ออยู่ด้วยกัน				
27.	คนที่บ้านให้ความสนใจฉัน				
28.	ฉันรู้สึกกลัวที่จะต้องออกไปพูดหน้าชั้นเรียน				
29.	ฉันรู้สึกด้อยเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนในโรงเรียน				
30.	ฉันภูมิใจในผลการเรียนของตังเอง				
31.	ฉันภูมิใจในความสามารถของตัวเอง				
32.	ฉันทำสิ่งต่างๆ ที่โรงเรียนได้ดีตามที่ฉันต้องการ				
33.	ครูทำให้ฉันรู้สึกว่าฉันดีไม่พอ				

Ref. code: 25625819030213WAS

ภาคผนวก ค
แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่คิดว่าตรงกับระดับความเป็นจริงของครอบครัวนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อเดียว

ข้อ	วิธีการที่ผู้อบรมเลี้ยงดูปฏิบัติต่อนักเรียน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว ยินดีที่จะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินปัญหา					
2	เมื่อขอความช่วยเหลือจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี					
3	ยินดีให้นักเรียนร่วมกิจกรรมพิเศษของโรงเรียนตามที่ชอบใจ					
4	แสดงความรักและให้ความอบอุ่นแก่นักเรียนอย่างเป็นกันเอง					
5	แบ่งงานให้นักเรียนทำพอเหมาะกับความสามารถ					
6	ชมเชยและให้กำลังใจ ในขณะที่นักเรียนทำงาน					
7	อนุญาตให้นักเรียนออกไปเที่ยวนอกบ้านตามสมควร					
8	เมื่อนักเรียนทำผิดระเบียบ ครอบครัวชี้แจงความผิดก่อนแล้วจึงทำโทษ					
9	เมื่อนักเรียนเสนอความคิดเห็น จะรับฟังเป็นประจำ					
10	ให้โอกาสนักเรียนคบเพื่อนต่างเพศพอสมควร					
11	เมื่อนักเรียนทำงานผิดพลาด จะให้โอกาสแก้ตัวอีก					
12	ให้นักเรียนมีสิทธิ์ในการใช้สิ่งของของครอบครัวทุกอย่าง					
13	เมื่อผลการเรียนของนักเรียนไม่ดี จะให้อภัยและพูดให้กำลังใจ					
14	เปิดโอกาสให้นักเรียนนำเพื่อน ๆ มาที่บ้านได้ทุกคน					
15	ยอมรับนับถือในความสามารถของนักเรียน					
16	ให้อิสระในการที่นักเรียนจะเลือกรับประทานอาหาร					
17	ยินดีให้ความคิดเห็น เมื่อนักเรียนต้องการคำปรึกษา					
18	เมื่อนักเรียนทำดีจะยกย่องชมเชย					
19	เปิดโอกาสให้นักเรียนจัด ตกแต่งบ้านได้ตามสมควร					
20	ให้อิสระในการเลือกศึกษาต่อตามความถนัดของนักเรียน					

Ref. code: 25625819030213WAS

ภาคผนวก ง
แบบวัดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✔ ในช่องที่คิดว่าตรงกับระดับความเป็นจริง ตามความรู้สึกหรือการปฏิบัติของครูผู้สอนมากที่สุด เพียงข้อเดียว

ข้อ	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริง	จริงบางครั้ง	ไม่จริง
1.	ในการเรียนการสอนส่วนใหญ่ ครูจัดให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ 3 – 5 คนในการทำงานกลุ่ม				
2.	ในการแบ่งกลุ่ม นักเรียนในแต่ละกลุ่มจะมีความสามารถที่แตกต่างกัน				
3.	ในการทำงานกลุ่ม ครูให้นักเรียนแต่ละคนระบุหน้าที่ในกลุ่มอย่างชัดเจน				
4.	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมมือกันคิดแก้ปัญหาภายในกลุ่ม				
5.	ในการทำงานกลุ่ม นักเรียนได้ช่วยเหลือ แบ่งปัน พึ่งพาอาศัยกันกับเพื่อนในกลุ่ม				
6.	เมื่ออยู่ในกลุ่ม สมาชิกทุกคนมีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน				
7.	นักเรียนได้ร่วมกันวางเป้าหมาย แผนการทำงาน ดำเนินงานจนสำเร็จลุล่วง				
8.	ครูช่วยเหลือให้คำแนะนำจนทุกคนมีกำลังใจในการทำชิ้นงานให้สำเร็จ				
9.	สมาชิกภายในกลุ่มมีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างเท่าเทียมกัน				
10.	เมื่อทำงานกลุ่มในชั้นเรียน นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อกลุ่ม				
11.	สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว				
12.	สมาชิกในกลุ่มช่วยกันทำงานกลุ่มจึงจะประสบความสำเร็จ				
13.	ครูเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้ช่วยกันประเมินผลงานทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข				

Ref. code: 25625819030213WAS

ภาคผนวก จ

แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✔ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนเพียงข้อเดียว

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		จริงมาก	จริง	จริงปานกลาง	จริงต่อนข้าง	จริงน้อย
1.	เมื่อเพื่อนทะเลาะกัน และครูต้องเป็นผู้ตัดสิน ฉันมั่นใจว่าครูจะตัดสินอย่างยุติธรรม					
2.	เมื่อฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ครูจะชมเชย					
3.	เมื่อนักเรียนมีปัญหาเรื่องการเรียน นักเรียนจะปรึกษาครู					
4.	เมื่อฉันทำผิด ครูจะอธิบายเหตุผลว่าทำไมจึงไม่ควรทำเช่นนั้น					
5.	นักเรียนสามารถขอคำปรึกษาจากครูได้ตลอดเวลาเมื่อมีปัญหาเรื่องส่วนตัว					
6.	ฉันกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน					
7.	เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็นครูจะรับฟังด้วยความตั้งใจ					
8.	ครูและนักเรียนชอบสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ					
9.	ฉันมั่นใจว่าครูให้คะแนนงานต่าง ๆ อย่างยุติธรรม					
10.	เมื่อครูกล่าวตักเตือน ครูจะให้เหตุผลประกอบด้วยเสมอ					
11.	นักเรียนเชื่อว่าคำสั่งสอนของครูเป็นความปรารถนาดีของครู					
12.	ครูสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกิจกรรมและการแข่งขันตามความสามารถของนักเรียน					
13.	เมื่อนักเรียนทำผิดครูให้โอกาสแก้ไขและปรับปรุงตัวเอง					
14.	เมื่อนักเรียนมีความเห็นที่แตกต่างกัน ครูจะรับฟังเหตุผลของนักเรียน					

Ref. code: 25625819030213WAS

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวนุชรี บัวโค
วันเดือนปีเกิด	11 พฤศจิกายน 2533
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2556: การศึกษาบัณฑิต สาขาการประถมศึกษา (เกียรตินิยมอันดับ 1) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่ง	Supervisor ร้านอาหารบ้านหญิง สาขาประเทศสิงคโปร์
ประสบการณ์ทำงาน	2562 – ปัจจุบัน Customer Service Presentative บริษัท Teledirect Singapore 2561 – 2562 Training Supervisor ร้านอาหารบ้านหญิง สาขาประเทศสิงคโปร์ 2559 - 2560 ครู คศ.1 โรงเรียนราชวินิต 2557 - 2558 ครูผู้ช่วย โรงเรียนคลองบ้านพร้าว

Ref. code: 25625819030213WAS